

Brassói Lapok

XXXIX. évfolyam

279. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Hétfő

1933. évi december 4

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott újján fizet, az beszedési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETÉSEK** díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 6 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56-58. Telefon-számok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LASSUK NAGYENYEDET!

Ha a pecsenye már sül

Ha a pecsenye már sül, ha hallszik már a biztató sercegés, mindjárt megváltozik a helyzet. A szájból nedvesedik az étvágy, az arc kiderül, a vadság és a fenegyerekeskedés megszeli.

Csik a finoman, biztatóan sercegő pecsenyecske legyen biztos!

Lám, itt tartanak már az erdélyi szász hitleristák. Sikertől szétvernők a szász népegyetem régi és hagyományos egységét, felülkerekedtek, megfélemlítették az okosabb, nyugodtabb elemeket. Bizony, már-már azt hittük, hogy elfoglalják Bukarestet is!

A pecsenye ugyanis Bukarestben sül. És Bukarestet „elfoglalni” merész gondolat még a legpánabb pángermánnak is. És hiába, ha régi is, mégis böles mondás az, hogy jobb ma a sercegő pecsenye, mint holnap az éhkopp. Ennyi sok bölcsesség egy halomban igazán megpuhíthatja a legdühösebb hitleristát is, ha van egy kis magához való esze. Lám, amint jelentéseink mondják, Bukarestben már megkezdődtek az egyezkedések. A hitleristák tárgyalnak a kormánnyal s miután a kormány nem akar hitlerizmust, hát engednek nek a hitlerizmusból is. Megszüntetik, illetve átalakítják a Selbsthilfe-t, amely a szász hitlerizmus csirája volt. Nem lesz többé „Führer” és „Adjutant” s nem lesznek egyenruhás alakulatok sem. Rendes és higgadt szokások lesznek ezentúl a hitleristák, olyan régmódi, hitlertelenített szászok.

Mert így kívánja a kormány. És azért is, mert a kormány ad ezért valamit.

Azt a vidáman sercegő pecsenyét, amit a nyugodt választás jelent és egy kicsit a többi kisebbségekkel szembeni megkülönböztetett helyzetet is.

Lám, mennyire egyszerűekké lesznek a dolgok, ha a kisebbségi hitlerista a kormánnyal kerül szembe s nem egy másik kisebbséggel, mondjuk a magyarral, vagy pláne a zsidóval.

Gyulafehérvár???

Erdélynek az okiráltsággal való egyesülése tizenötödik évfordulója alkalmából Maniu — amint jelentettük — hatalmas beszéddel választott Badacsonyban az egyetemi ifjuság üdvözléseire és ünneplésére. Mintán hosszasan méltatta azokat az áldozatokat, amelyeket nemzetünk felszabadulása érdekében az erdélyi románok különösen a múlt évszázadban és 1918-ban hozott, kitért napjaink egyik aktualitására: Bethlen István volt magyar miniszterelnök angolai előadás-sorozatára, amellyel kapcsolatban megállapította, hogy a magyarok semmit sem okultak a multból, mert Erdély autonómiáját kérni olyan lehetetlen dolog, hogy még a nyugati komoly embereknek is csodálkoznok kell ezen az elmaradott gondolkodás-módon. Hangoztatta végül, hogy Erdély és a Bánság nem a békeszerződés alapján került a román nemzet birtokába, hanem a gyulafehérvári határozat folytán.

A valóban történelmi gyulafehérvári határozatra csak ennyiben utalt az egyesülés egyik vezéralakja, Nagyrománia egyik legnagyobb nimbuszban élő államférfia. Arról, hogy mi mindent mondtak ki ezek a határozatok, s hogy mi lett

Megbukott a japán kormány: katonai diktatura következik

Araki tábornok lesz a diktátor

Tokió, december 3.

Tokióban pénteken délután váratlanul kormányválság tört ki. A kormány lemondott. Eddig még nem lehet megállapítani, hogy ennek a váratlan lemondásnak mi az oka.

Japánban az a hír van elterjedve, hogy a legális és parlamentáris kormányt Japánban katonai diktatura váltja fel.

A diktátor Araki tábornok, az eddigi külügyminiszter lesz, akinek az a terve, hogy minden tárca élére egy-egy tábornokot nevez ki.

A japán katonai és háborus párt az utóbbi időkben egyre jobban és jobban

hátterbe szorult. Ennek az volt az oka, hogy Japán erőteljes támadó politikáját nem merete tovább folytatni, mert Amerika és Szovjetország — mint ismeretes — megegyeztek egymással. Ma Japán, miután Kinától már minden olyan területet elvett, amelyeket csak elvehetett, egyedül Oroszország irányába terjeszkedhetne. A felfűtött háborus hangulatot azonban erősen lecsökkentette az új orosz-amerikai megállapodás, mert a japán kormány ilyen körülmények között már nem igen mert volna Oroszországra rátámadni. Japán eddigi kormánya tisztában volt azzal, hogy amennyi-

ben a megegyezés után megtámadná Oroszországot, egyszersmind szembeállná magát Amerika hadi erejével is.

Ugy látszik ebbe a békésebb külpolitikai fordulatba és irányvonalba a háboruspárti katonaság nem tudott bele-törődni és ez készítette a helyzetet úgy és annyira elő, hogy puccsszerűen megbuktathatták a kormányt és biztosíthatták a katonai uralom kizárólagosságát.

Mindenesetre minden további kombinációtól tartózkodni kell addig, amíg tokiói jelentések a váratlan kormány-bukás okát meg nem világosítják.

Éljen a háboru!!!

Németország már kétmillió hadseregéről álmodozik és Daladier huszonnégyhónapos szolgálati időről beszél

Anglia megunta, hogy a nagy fegyverkezési csatát nézze és már hozzá is kezdett, hogy utolérje a többieket

Bécs, december 3.

A német fegyverkezési kérdés még nincs megoldva. Páris és Berlin ezideig nem tudtak megállapodni abban, hogy mit tartanak „fegyverkezési egyenjóságnak” és mi legyen az a felső határ, ameddig a németek a fegyverkezésben — természetesen francia engedelmével — elmehetnek. Ennek ellenére is egyre jönnek a legszennyezősebb és egyben legképtelenebb hírek.

A Wiener Allgemeine Zeitung például azt jelenti, hogy a német hadügyi kormány Münchenben a birodalmi véderő nagyvezérkarának mintájára megalakította a vezérkart, amelynek az a kötelessége, hogy

a német haderőt a legrövidebb idő alatt kétmillió létszámra emelje.

A hírt, természetesen, cáfolják, habár valami igazság benne mégis lehet, mert Daladier, a Chautemps-kormány hadügyminisztere, válaszolt is már.

A válasz, mint minden Daladier-válasz, nem közvetlen és nem nyílt. Daladier ezzel az elterjedt hírrel kapcsolatban kijelentette, hogy

sikra akar szállani és a kamarától azt követeli, hogy a francia katona 18 hónapos szolgálati idejét 24 hónapra emelje fel.

És Anglia is válaszolt.

Az angol admirális elkészítette és nyilvánosságra hozta a haditengerészet

1934 évi hajóépítési programját. Fszertint Anglia a jövő évben a következő új hadihajókkal növeli flottáját:

Hat darab páncélos cirkáló, köztük 4 darab 9000 tonnás és 2 kisebb tonnatartalmu. Tizenkét torpedó-romboló, 3 buvárnaszád és 1 flottila-vezérhajó.

Az új hajóépítésekkel kapcsolatban az angol sajtó hangsúlyozza, hogy a brit világbirodalom légi haderő dolgában sem akar elmaradni a többi nagyhatalom mögött.

— Hacsak rövidesen nem sikerül létrehozni a nemzetközi leszerelési egyezményt, — írják a lapok — úgy Anglia a világ legerősebb légi haderejét építi ki.

a sorsuk a valóságban, a gyakorlatban, mit sem szolt a volt miniszterelnök. Pedig éppen az lett volna a leghathatósabb érv Bethlen ellen, ha elmondhatta volna, hogy „teljes nemzeti szabadságot élveznek az összes együttélő nemzetek; minden nép a saját kebeléből és saját nyelvén kikerült egyének által intézi közoktatását, közigazgatását és igazságszolgáltatását és minden népnek joga van a törvényhozó testületekben és az ország

kormányzásában való arányos képviseltetve; teljes egyenjóságot és szabadságot élvez a felekezeti autonómia terén, teljes sajtó-, egyesülési és gyülekezési szabadságot s az összes emberi gondolatok szabad propagandájának szabadságát”.

Ezeket ígérte ugyanis a 15 esztendővel ezelőtti gyulafehérvári határozat, Maniu azonban édeskeveset valósított meg mindebből még akkor is, am kor a hatalom teljével került most öt éve uralom-

ra. Így érthető, hogy óvatosan csak egyetlen mondatban utalt a gyulafehérvári határozatra s kerülte az zsal való bővebb érvelést... Ez a határozat ugyanis „az együttélő nemzetekre” való vonatkozásában ma is csak papír, aminthogy például papír maradt az az Erdély autonómiájára vonatkozó tervezet is, amelyet nem más, mint Boila Romulus dolgozott ki két évvel ezelőtt...

Tessék kívágni és eltenni!

1. sz. SZELVÉNY

a B. L. decemberi
regény-ajándékára.

1-15-ig sorszámmal ellátott 15 darab decemberi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1933. decemberi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszedhetőek Bukarestben: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sf. Mina 9), vagy a főbizományosnál (Cosmopolis), Calea Griviței 10); Brassóban: a B. L. kiadóhivatalában; mindenütt máshol: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lejt befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

Olvasóink és bizományosaink figyelmébe

„Ajándék Regénytár”-unk novemberhavi kötete, Osváth Tibor: Valaki család a lány után c. regénye, néhány nap múlva elhagyja a sajtót; a szétküldést december 5-én kezdjük meg, naponként 5000 példányt expedálunk el, úgyhogy december 15-ig a szétküldést befejezni reméljük. Igéretünkhez képest, azon igyekeztünk, hogy a következő hónapokban úgy a nyomtatás és könyvkötészeti munka, mint a szétküldés korábban történjen, mint eddig.

(Bizományosainkat ezután kérjük, hogy igényeiket, valamint a kezelési díjakat, idejében juttassák el hozzánk, hogy a szétküldésben és a könyvek kiosztásában késedelem ne álljon elő.)

Az „Ajándék-Regénytár” decemberhavi kötete Farkas Aladárnak, a jelenleg Párisban dolgozó volt belső munkatársunknak „Szimulánsok” c. regényét fogja hozni. A regény ismertetésére néhány nap múlva visszatérünk.

Mai számunkban megkezdjük a decemberi ajándékregény-szelvények közlését. Példányonkénti vásárlóink saját érdekében cselekedzenek, ha ezeket a szelvényeket kívágnak, összegyűjtik a december végén a lapbizományosnál bemutatják.

A B. L. kiadóhivatala

A nagyváradi tanács izgalmas ülése

Nagyvárad, december 3

A nagyváradi városi tanács beiktatta a menesztett Egry polgármester helyébe kinevezett Mosoiu polgármestert. A beiktatás természetesen nem ment simán. Pogan Josif bejelentette, hogy közösséget vállal a törvénytelenül felfüggesztett Egry volt polgármesterrel és Crăciun alpolgármesterrel s elhagyja a gyűlést. Már-már úgy látszott, hogy az egész tanács felbomlik, mert a nemzeti-paraszt-párti tanácsosok valamennyien követik Pogan példáját. Ehelyett azonban itt is kiütközött az a nagy betegség, ami a volt kormánypártot gyötöri. A másik nemzeti-parasztpárti állandó választmányi tag, Pelle János szembefordult pártjával, kijelentette, hogy ő eddig sem érzett közösséget a polgármesterrel s így a helyén marad ezután is, bár a kormány új polgármestert nevezett ki. Ezzel a tanács helyzete, legalább ideiglenesen meg is oldódott.

Pelle János után Soós magyarpárti alpolgármester üdvözölte románul az új polgármestert. Feltűnést keltett, hogy a következő szónok, a szocialista Böszörményi magyar nyelven szólalt fel és kimé-

letlenül ostromozta az eddigi városházi vezetés hibáit.

Ez a volt uralom husz milliót herdált el viszont nem váltotta be egyetlen ígérését sem.

A munkanélküliség enyhítésére köz munkákat vett tervbe, ennek a tervnek a megvalósítására azonban semmi sem jutott a 20 millióból. Ma a város fele nyomorog, a munkanélküliek ezrei kódorognak az utcákon.

Ezen a helyzeten az új városházi uralomnak feltétlenül segítenie kell. A polgármester vegye elő minden befolyását, hogy a munkanélküliek rendszeres segélyezését iktassák törvénybe. Addig is, a míg ez megtörténik, köz munkákkal segítsenek a munkanélkülieken. A város is szavazzon meg jelentősebb segélyt és haladéktalanul nyissa meg a népkonyhákat. Abban az esetben pedig, ha az új kormány mégis felosztatná a tanácsot, a városi állásokat ne politikai érdeknek szerint osztogassák ki, hanem írják ki a községi választásokat s tegyék lehetővé a tiszta választások biztosításával, hogy olyanok kerüljenek a város élére, akik bírják a lakosság bizalmát.

Az aradi rendőrség botránya

Nem 80 ezer, hanem 400 ezer lej a hiány

Arad, december 3.

Az aradi rendőrség sikkasztási botránya még mindig dagad. A letaroztatott Orgovici pénztárnok a vizsgálóbíró előtt beismerte, hogy nagyon költséges, mulató életmódot folytatott s ez vitte el az elsikkasztott pénzt. Emlékszik, hogy egy alkalommal például 1000 lejt fizetett az egyik káneházban a levert csillárért s ugyanakkor 200 lejt a betört nagydobért.

Az elsikkasztott pénz mennyiségére vonatkozólag Orgovici nem tud, vagy nem akar felvilágosítást adni. Nem nagyon beszél a sikkasztás módszereiről sem, ez azonban lassan tisztázódik azokból a feljelentésekből, amelyek most érkeznek — elég sűrűn — a vizsgálóbíróhoz. E feljelentések szerint Orgovici azoknak, akik letiltásokat kézbesítettek ki a rendőrségi fizetésekre, mindig azt válaszolta, hogy a letiltásokhoz belügyminisztériumi jóváhagyás kell, ő tehát felküldötte az iratokat Bukarestbe s majd a járásbíró fogja kiutalni a letiltott összegeket. A járásbíró, természetesen, egyetlen esetben sem utalt ki semmit, holott Orgovici a letiltott fizetéseket valóban visszatartotta.

Ujabb közbirtokossági botrány-pör indult

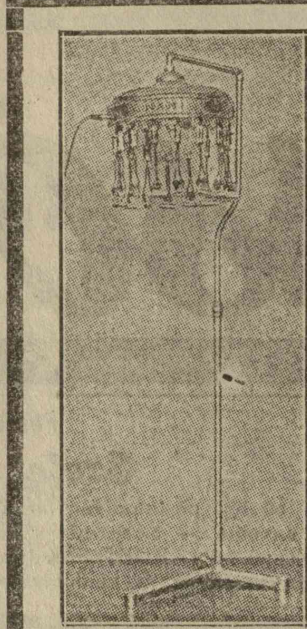
Érdekes feljelentés a sepsiszentgyörgyi ügyészségnél

Sepsiszentgyörgy, december 3.

A közbirtokossági visszaélések sorozatos feltárásában most, úgy látszik, Harmatszékmezőre került a sor. A sepsiszentgyörgyi ügyészséghez a napokban újabb bünvádi feljelentés érkezett. Ezúttal a zágoni „Kélag-Katonaság” nevű közbirtokosságról van szó, amelynek vezetőisége, Albu Gyula elnök, Szöcs Imre pénztárnok, Domokos András, Bartha Samu és Antal Géza igazgatósági tagok s a közbirtokosság néhány tagja egész sereg hűtlenkedés és visszaélés címén tett feljelentést.

A feljelentés szerint a közbirtokosság érdekében annak idején hatalmas tervet kidolgoztak. A kisajátított terület a közbirtokosság 15 millió lejt kitevő állampapírt kapott s aztán kilenc évre visszamenőleg 5 százalékos kamatot. A vezetőség közgyűlési határozat nélkül az állampapírokat az árfolyamértéken alul értékesítette az egyik magánpénzügyintézetnél, aztán egy ugyancsak közgyűlési határozat nélkül megkötött nagy erdőkitermelési üzletnél olyan „sikeresen” járt el, hogy a közbirtokosság maga a pénzből csak 3 millió 600 ezer lejt kapott meg, míg körülbelül 7 millió lejt az üzletfelnek, Molnár Ágoston csiki fakereskedőnek és társainak jutott.

A feljelentés egy másik pontja szerint a közbirtokosságnak üzemtérvet kellett csináltatnia. Ezt, rendszerint, az erdőmérnökök végzik, a vezetőség azonban egy bukaresti ügyvédhez fordult, akinek az-

Kedvező fizetési feltételek.

Az egész világon elterjedt és elismert, legutolsó és legújabb tökéletesítéssel ellátott híres

„NAM” AUSZTRIA

márkájú

örökhullám apparátusok

kaphatók a romániai és bulgáriai vezérképviseletnél és főlerakatnál:

PARFUMERIA „LILAS”

București, Str. Smârdan 37. Telef. 3/78-53.

Nagy raktár: örökhullám-apparátus alkatrészekben és oldatokban, fodrászati berendezésekben és mindenféle fodrászati cikkekben, valamint villamos apparátusokban. Kivánatra áruigazékat küldünk! Az ország minden részébe szállítunk.

Tilos az idegen sorsjegyek árusítása

Bukarest, december 3.

A Román Állami Osztályosorsjáték közegei leleplezték és átadtak az ügyészségnek egy Stander Ábrahám nevű ügynököt, aki osztrák sorsjegyeket hozott forgalomba és árult.

Ezzel kapcsolatban az állami osztályosorsjáték igazgatósága figyelmezteti a közönséget, hogy, a törvény értelmében, tilos idegen sorsjegyek árusítása s azokat is büntetésnek tekintik, akik a felkínált idegen sorsjegyeket megvásárolják.

Egyébként minden ilyen esetet nyilvánosságra hoz az állami osztályosorsjáték igazgatósága.

NE TÖRJE A FEJÉT!

A LEGSZEBB KARÁCSONYI AJÁNDÉK

EGY

VESTIS SZÖVET

Kérdezzen meg valakit, aki már viselt „VESTIS”-szövetet!

VESTIS

POSZTÓÁRUHÁZ BRASSÓ, LEMSOR 22.

Wimpassing hócipők

előírt eredeti gyári árak mellett

Linoleum

Brassó, Kapu-u. 34. Telefon 5-45

Hitelközpont tagja.

Fiókok: Bukarest, Arad.

Fogyasztó-sztrájk a magas villanyár miatt

Plojest, december 3.

A plojesti villanyáramfogyasztók a magas villanyárak elleni tiltakozásképpen, pénteken este általános sztrájkot kezdtek és pedig úgy, hogy egyetlen egy plojesti házban vagy üzletben sem csapnak fel a villanyt, hanem gyertyákat és lámpákat égettek mindenütt. A villanyáramfogyasztók kijelentették, hogy addig folytatják a sztrájkot, amíg a villanygázgázgáz le nem szállítja a lehetetlenül magas árakat.

Borzaszmas vihar Törökországban

Sztlambul, december 3.

A törökországi Semsun-tartomány felett borzaszmas vihar pusztított. A tengeren rengeteg bárka elsüllyedt. Az irtózatos orkánban 150 ember eltűnt. A tartományban a folyók kiáradtak és a házak százait söpörték el. A hajléktalanul maradt lakosok elkeseredése leírhatatlan.

Bomba robbant Parcelonában

Barcelona, december 3.

A barcelonai Prado téren egy vaslámpaoszlop alatt bomba robbant. A lezuhanó vasoszlop betört egy ház tetejét, összerombolta a falat. És öt férfit és öt nőt megölt.

Csödöt kértek Allonz exkirály sógora ellen

Kassa, december 3.

Alfonz spanyol exkirály sógora, Zamoycki János gróf, a hírneves olubói várur, aki nemrég még Középeurópa leggazdagabb főurai közé tartozott, csöd-be jutott. A főur még ez év tavaszán moratóriumot kért adósságaira, de úgy látszik, nem tudott eleget tenni a vállalt kötelezettségének, mert hitelezői most csödöt kértek ellene.

A gróf vagyona sokszorosán felülmúlja adósságait, de ez a vagyon nem változtatható át forgó tőkévé.

Nincs irgalom a halálraítélt 7 amerikai néger ifju számára

Newyork, december 3.

Hét évvel ezelőtt, a vád szerint, hét néger erőszakot követett el két fehér amerikai lányon. A bíróság annak idején mind a hét néger halálra ítélte. A halálra ítélt felfolyamodással éltek és a legfelsőbb fórumok a per újrafelvételét határozták el.

A szombati tárgyaláson a bíróság az elsőrendű vádlottat ismét halálra ítélte.

A vádlottak védője azonnal felebbezett. A hat másik néger felett nem ítélték meg, de biztosra veszik, hogy ezeknek a büntetése is halál lesz.

Magyarországon is bevezetik a keleteurópai időszámítást?

Budapest, december 3.

Kertész Ferenc, a Beszkárt főtanácsosa nemrég memorandumot intézett a miniszterelnökséghez, amelyben azt ajánlotta, hogy Magyarországon is vezessék be a keleteurópai időszámítást.

A miniszterelnökség most válaszolt Kertész főtanácsos memorandumára. Értesítette Kertész Ferencet, hogy javaslatát elvetérelőnek tartják és azt adandó alkalommal megtárgyalják.

Lei 195- *Lozoni*
Lei 175
Carmen

Brassó, Kapu-u'ca 21.

Nincs több panaszom

most már visszanyerte rádióm a hangját és kedvemre fogom az állomásokat, úgy megy az öreg doboz, mintha kicserélték volna... Nem kidobott pénz amit a csövekért adtam, csodálatosan jók... Természetesen csak a közkedvelt világmárkás

TUNGSRAM

szabad venni.

csövet

Páris és London felvetette a nemzetközi valuta-rögzítés gondolatát

Washington hajlandó a dologról tárgyalni, de nem hajlandó a tanácskozó gyűlést egybehívni

Washington, december 3.

A dollár és frank, valamint az angolfont csatája megérett arra, hogy a benne küzdő felek békét kössenek. A B. L. mai számának közgazdasági rovatában részletesen beszámolunk ennek a nagy birkózásnak lényegéről, itt csak azt a legújabb jelentésünket közöljük, hogy a küzdő felek közül ketten is, Anglia és Franciaország, Rooseveltnek bekegyenletet tettek.

A folytonos aranyvásárlás, aranykiszivárgás és árfolyammorzsolódás arra indította úgy a francia, mint az angol pénzügyi köröket, hogy Rooseveltnek egy nemzetközi valutarögzítő konferencia összehívását ajánlják.

Anglia és Franciaország mellett fel a gondolatot, amelyre Roosevelt azt a választ adta, hogy hajlandó a kérdésben tárgyalni, de semmiesetre sem vállalja azt a szerepet, hogy ezt a konferenciát akár összehívja, akár pedig magát az akciót kezdeményezze.

Roosevelt tehát azt követeli, hogy a két európai erős valutájú állam konkrét ajánlattal álljanak elő.

Létrejött a liberális-párt és a szászok paktuma

Aifangolják a hülerisia szervezkedést

Nagyszeben, december 3.

Az erdélyi szász néptanács, amelynek túlnyomó többségét, tudvalevőleg, hitleristák teszik, a szintén nemzetiszocialista Jickeli Ottó dr. elnöklete alatt pénteken, az esti órákig elhúzódott ülést tartott, amelyen a parlamenti választások ügyét tárgyalták meg. Miután Hans Otto Roth, a német parlamenti csoport volt elnöke, részletes beszámolót tartott egy részt a romániai németek szövetségének többnapos bukaresti értekezletéről, más részt pedig a kormánypárttal folytatott paktumtárgyalásokról, — a néptanács elhatározta a választási egyezmény megkötését.

A néptanács ezzel kapcsolatban este 8 óráig vitatta azokat a feltételeket, amelyeket a kormány a paktumhoz szabott. Ekkor Roth és a két Konnerth a megyei prefekturáról telefonon közölte Lapedatu erdélyi miniszterrel, hogy

a néptanács hozzájárult a kívánt ünneplési kötelezettségekhez. Ezt Jickeli elnök is megerősítette Lapedatunak.

A Bukaresttel való telefon-tárgyalások este fél 11 órakor értek véget s akkor a szász néptanács közleményt adott ki, amely többek között ezeket mondja:

A szász-német párt vállalta azt a kötelezettséget, hogy:

Feloszlatja az ugynevezett S. A.-t, azaz „Selbsthilfe Mannschaft”-okat (a Fabritius-féle rohamcsapatokat), az egyház és a párt ellenőrzése alá helyezi az ifjúsági szervezeteket,

a nemzetiszocialista mozgalom nevet „Deutsche Volkshilfebewegung in Rumänien”-re (német népsegély-mozgalom) változtatja át,

megtiltja mindenféle egyenruha viselését,

a népsegély-mozgalom vezetőit a szokásos elnevezésekkel, mint „elnök”, „al-elnök”, „titkár” stb. fogják illetni s nem a hülerista rangjelzésekkel, mint eddig, tehát Fabritius hivatalosan nem lesz

többé „Landesführer”, — országos vezető, a brassói Gust pedig nem lesz „Gauführer”.)

az összes létező szervezeteket összeko-
olvasztják a hagyományos népi szervezetekkel.

A néptanács e határozatai már életbe is léptek, amennyiben a kormány ezen az alapon elfogadta a paktumajánlatot.

A választási megállapodás értelmében a szászok összesen hat mandátumot kapnak a kormánylistákon való jelölés révén.

A néptanács által kiküldött bizottság tegnap már meg is ejtette a jelöléseket, szem előtt tartva a kormánynak azt a fel-
tételét is, hogy hileristát ne jelöljenek. A párt hivatalos jelöltjei a következők:

A képviselőválasztásra Besztercén — Konnerth Artur dr. Nagyküküllőben — Hans Otto Roth dr., Szebenben — Herzog Ottó dr., Kisküküllőmegyében — Plattner Hermann, Brassóban — Konnerth Fritz.

A szenátorválasztásra Nagyküküllőben — Binder Vilmos dr.

Ezek szerint Branschot nem jelölték, bár visszavették a népszervezetbe. A néptanács elhatározta, hogy addig nem vállalhat semmilyen népszervezeti megbízatást, amíg a választottbírói eljárás le nem folyik ellene.

Kettős gyilkosság egy bukaresti külvárosban

Bukarest, december 3.

Szombaton délelőtt tíz órakor kettős gyilkosság történt Bukarest Pantelimon városrészében.

Negoescu Constantin bukaresti lakos két revolverlövessel megölte Maritza Petre Mihai negyvenéves napszámost és annak Dina nevű feleségét.

Az áldozatokat halálos sebekkel szállították kórházba. A rendőri nyomozás még nem tudta megállapítani mi volt a gyilkosság oka.

A határincidensért kártérítést fizet Ausztria

Bécs, december 3.

Az ismeretes német-osztrák határincidens ügyében ma az osztrák kancellári hivatal megbízottja felkereste a bécsi német követet és kijelentette előtte, hogy Ausztria a határincidensből folyólag hajlandó kártérítést fizetni.

Ez a kártérítés, természetesen, csak formai jellegű lesz és legfeljebb csak arról lehet szó, hogy az áldozat családtagjainak fizet az osztrák kormány jelentős kenyebséget.

Egyben biztosította az osztrák kancellári hivatal a német követet, hogy mind azokat, akik ebben a határincidensben szerepeltek, haladéktalanul bíróság elé állítja.

Pokoli kínok után teljes gyógyulás

Togal

által.

Togal millió esetben bevált szer
Rheuma [Újidegzsába] Idég- és főtájás
Köszvény [Spanyolnátha] Hűléses megbetegedés
esetén.

Togal azonnal segít és a szívre és gyomorra teljesen ártalmatlan!

Van-e más hasonló szer, mint a Togal, melyről több mint 6000 orvosnak oly nagyszerű, írásban adott véleménye van? NINCS!

Togal oldja a húgysavat és így a baktériumok gyökeréből támadja meg! Erősen bakteriumölő!

Nincs ennél jobb szer! Biztosan használni!

Ne kísérletezzék más hasonló szerekkel! Mások már megtették ezt Ön helyett és Ön mind Togal-t szednek most! Egy kisérlet Önt is megfogja győzni! Az összes gyógyszerárakban és dro-
gériákban, Lei 52.— a Togal-tabletta svájci készítmény.

Baradlai László riportja:

Halk és szomoru beszélgetés Isac Emillel a magyar színházakról

A ripacskodásról, a művésztelenségről, a közös harcról, az irreudenta darabokról és a színigazgatóról, aki Strindberg „operettjeit” akarja játszani

Szatmár, december 3.

Szembem ülök egy érdekes, művészféjjel, aki itt az egyik klub meghívására irodalmi előadást tartott.

Az ur, akivel szemben ülök, igen tehetséges, igen művelt költő. Még most is a fülemben cseng egy verse, az „Őszi üzenet”, amelynek franciás finomsága, lágy-sága Geraldya emlékeztet.

Szinte kár felébredni ebből a versből. Kár elfelejteni a költőt és beszélgetni a finom urral a másik minőségében.

Ugyanis ez az érdekes ur: Isac Emil, aki azonkívül, hogy kitűnő költő, színészeti főfelügyelő is.

A színházakról szeretnék vele beszélni. Szeretném tudni, hogy miként látja ő? Az állami hivatalnok. Akinek hatáskörébe tartoznak az igazgatók, a színészek, a darabok?

Őszinte leszek: Szeretném tudni, hogyan látja a másik oldal?

Kellőenül válaszol:

— Nézze — mondja fanyarul — miért beszélünk csunya dolgokról, mikor eddig az irodalomról, tehát a szépről beszélgettünk.

— Felügyelő ur, ön a színházat csúnyának tartja?

— A mai színházat, azt a színházat, a melyet úgy csinálnak és úgy vezetnek, mint ma, feltétlenül annak tartom.

Ezután a sokat jelentő mondat után beszélni kezd. Elmondja bizonyára sok éves tapasztalatait. Elmondja, — amit mi fájdalmasan ugys tudunk — hogy a mai színház és különösen a mai erdélyi magyar színház eltért a hivatásáról. Minden szintársulatnak a havi műsortervezte hozzá fut be engedélyezés végett. Borzalom nézni, hogy mit játszanak. A legsekélyesebb operetteket nyuzzák, a legkönnyebb vigjátékokat. Sehol egy őszinte hang, sehol egy igazi akarás, sehol egy komoly megnyilatkozás.

— Miránk nem panaszkodhatnak Önök — mondja — mi nem emelünk gátat a magyar színházak működése elé. Mi annyi koncessziót adunk, amennyit csak akarnak.

— Talán éppen ez a baj — vetem közbe — ez alkalommal kevesebb, sokkal több lenne. Mert nincs elég színész és nincs elég igazgató. A koncessziók tömege egy sereg kalandort szabadított rá a magyar városokra és falukra. A színészhiány termelte ki azokat a „művészeket”, akiknek semmi keresnivalójuk sincs a színpadon és akik valósággal prostituálják és megfertőzik a színházak levegőjét.

Ezt mondom, de Isac ur nem érti, vagy talán nem akarja érteni? Hangoztatja, hogy itt teljes szabadság van. Boldoguljon annyi igazgató, amennyi tud. Minden magyarul lakta városban és magyar lakta faluban lehet magyar színház.

Csak éppen...

Csak éppen idegen állampolgárságu színészeket nem szabad behozni. Többek között.

De a színészet főfelügyelője erre is válaszol:

— Mit akarnak kérem, — mondja kissé idegesen — hiszen a magyar színészek miatt hoztuk ezt a rendeletet. A magyar színészek miatt, akik román állampolgárok. Ezek tettek feljelentést a miniszteriumban, hogy nem tudnak szerződéshez jutni, mert az igazgatók idegen állampolgárokat alkalmaznak.

Sajnos, ez igaz. Tudom magam is. Kiöregedett buffók, akik a kutyának sem kellettek, harcias anyaszínésznők valóban tettek ilyen feljelentést. És ezért nem lehet behozni primadonnát, szubrettet, bonvivánt és táncoskomikust, drámai hősnőt amelyekből pedig jót lámpással sem lehet Erdélyben találni. Ezért a helyzet bevizsgálása nélkül hozott határozatért, a helyzet alapos ismerete nélkül kihirdetett halálos ítéletért tengődik ma minden magyar színház.

Azután lelkesedik Isac ur. Hirdeti hitelt, hogy a színházak jövője van. A hangosfilm nem szoríthatja ki az élő szó erejét. De persze, nem a „Zsindelyek a kaszánya tetejét” kellene játszani.

— És ebben a magyar sajtó hibás — mondja váratlanul.

— Persze a sajtó? És miért hibás a sajtó, vezérfelügyelő ur?

— Mert önök tűnik, hogy a magyar színházak szemetet játszanak. Önök tűrik el, hogy minden ripacs boldogulhasson, mert Önök abból a szemszögből nézik a dolgokat, hogy magyar színház és akármilyen rossz, támogatni kell.

— Ön téved, Vezérfelügyelő ur! Éppen mi, a B. L. hasábjain harcoltunk mindig a művésztelenség, az irodalmiatlanság, a sarlatánoskodás, a hazafias kultúránk ellen. Mi harcoltunk és harcolunk ez ellen.

Hát harcoljunk együtt. Harcoljunk velem együtt. Én — és ezt őszintén mondom — boldog lennék, ha Erdélyben kifogástalan, valódi művészetet hirdető színtársulatok volnának.

Ezután dokumentumokat mutat. A művésztelenség, a tudatlanság és a műveltség beszédes dokumentumait. Arra kér, hogy ne irjam meg. Nem tehetem. Ide kíváncsiak ezekre a hasábkra ezek a „kultúrtörténeti” dokumentumok, melyekből látható, hogy egyes „koncesszióbirtokosok” (ez a vezérfelügyelő finom meghatározása a ripacs-igazgatókról) mennyi hozzájárulással és mennyi ráteremtéssel vezetik színházait.

Egy bejelentés. Valamelyik kis igazgató küldte. Műsortervezet. Bejelenti, hogy a jövő hónapban a műsorában játszani fogja Strindberg operettjeit. A kitűnő igazgató nyilván hallott valamit harangozni arról, hogy Isac Emil költő.

Azt gondolta tehát, hogy a vezérfelügyelőnek nyilván imponálni fog, ha Strindberg műsorára tűzi. Arról azonban már nem tudott, hogy Strindberg miket írt. Nyilván úgy gondolta, hogy operetteket.

A vezérfelügyelő táviratilag kérte fel, hogy sürgősen közölje vele a Strindberg operett címét, mert lehet, hogy a nagy író ilyen irányú működéséről új adatokkal gazdagíthatja az irodalom-történelmet.

A másik igazgató „Molliert” is műsorára vette. Molliert. Így, ahogy írva van. Három el-lel.

A harmadik — és ez adat a Bus Fekete-Márai-Hevesi vitához — Ibsen Kisértetek című drámáját ezzel az alcímmel hirdette! Kisértetek vagy a két-tőskereszt titka...

Mindez így elmondva, a fehér asztalnál, a klub kényelmes foteljeiben ropogtat derűs, de alapjában véve nagyon szomoru.

Persze, én hiába vitatnám, hogy a kormány az oka, mert rászabadít mindenkit a szerencsétlen magyar színészet tetejére. Ezt a felügyelő ur nem érti, nem akarja megérteni. Ő hirdeti a maga igazát: a legteljesebb engedékenységet a színházi kérdésekben.

— Akarja tudni — mondja — én még a színpadi irreudentizmustól sem félek. A napokban kaptam egy darabot Pestről. A címe: Üzen a Hargita. Egy zsidó pap és egy református pap találkoznak benne össze egy leány közreműködésével és a végén kiverik a románokat. Nevelés, nem? Ha az irreudenta mozgalmat neveléssé akarom tenni, akkor a darab előadását engedélyezném. Higye el, csak azért nem engedélyezem, mert a darab művésztelen, silány termék.

Elhiszem.

Mit tehetnék egyebet?

Bucsuzásul még ennyit mond:

— Üzenem a magyar közönségnek és a magyar újságíróknak: csak jó színházat támogassanak, akkor a rosszak maguktól elhullnak majd. Követeljük, hogy a színház irodalmat is adjon. Én ebben a harcban segítségükre leszek. Elvém, hogy kevesebb, de jobb színházat, igaz, hogy mikor ezt az elvémet hirdetem, a magyar sajtó egyrésze vezércikkében támadott, hogy meg akarom fojtani a magyar színészetet. Ez nincs szándékomban. Higye el, mert én a kulturát, az igazi kulturát, bármilyen nyelven szól is, mindig tiszteltem és istápolom.

Már elmenőben vagyok, amikor utána szólok:

— Sokkal szívesebben beszélnek irodalmi kérdésekről. Elmondanám Adyval való találkozásomat, vagy mást. Miért nem erről kérdezzék? Szomoru, hogy benem mind a színházak felügyelőjét látják és keresik. Pedig a mai színház szomoru valami...

Leleplezték a kábítószer-kereskedelem bukaresti központját

A vizsgálat számai Brassóba is elnyulnak

Brassó, december 3.

A bukaresti hatóságok, egyéni feljelentés alapján, napok óta nyomoznak egy nagyobb szabású kábítószer csempészési ügyben, amelynek számai Brassóba is elnyulnak.

A nyomozás eredménnyel járt, amennyiben egy Bukarestben, mint Brassóban több letartóztatás történt. Az országgraszáló ügy tulajdonképpen Bukarestben robbant ki. Valaki, a kinek a nevét a hatóságok titokban tartják, feljelentést tett a bukaresti ügyészségen Schapira József, Tabacari-utca 7. szám alatt lakó volt gyógyszerész ellen, hogy az kábítószerek forgalombahozatalával foglalkozik. Tekintve, hogy az eljárás megindításához tettenérésre van szükség, a bukaresti ügyészség a provokáció eszközéhez nyúlt.

A feljelentő találkat beszélt meg Schapirával, akitől

ötven lejért 4 tubus kokaint és 2 tubus morfiumot vett.

Miután az árut kézhez kapta, megjelentek a hatóság emberei és a csapdába került Schapirát letartóztatták. Schapira, szorultságában beismerte, hogy a kábítószereket sógorától, egy Horns'e'n nevű fiatal orvostól kapja.

Az ügyészség rábeszélésére az őrizetbe vett Schapira levelet írt sógorának, hogy a tulajdonképpeni feljelentőnek adjon kábítószereket. Az orvosnak nem volt otthon áruja és ezért közeli rokonától, egy Jean Finkelmann nevű gyógyszerésztől kért. Itt ugyanaz történt.

A kábítószer átvétele után megjelent az ügyész és a vizsgálóbíró és az orvost, majd a kábítószert szállító Finkelmann gyógyszerészt letartóztatták.

Hogy a bukaresti letartóztatottak mit vallottak, nem lehet tudni. Tény az, hogy a letartóztatások után a brassói ügyészség vezetője, Radu Pascu főügyész jelentést kapott a bukaresti hatóságoktól, amely szerint a bukaresti kábítószer kereskedőknek

Brassóban is összeköttetések voltak.

A jelentéssel egyidejűleg Brassóba érkezett a bukaresti szolgálat két detektíve, valamint egy közismert kábítószertügynök, aki csak nemrég került ki a vacaresti fegyházból, a hol hasonló ügyek miatt ült.

A bukaresti utasításnak megfelelően, Radu Pascu főügyész, megfelelő előkészületek és alapos tájékozódás után, csütörtökön délután, 12 órakor megjelent az egyik belvárosi gyógyszerertárban. Itt találta a gyógyszerertár tulajdonosát, valamint azt a bizonyos kábítószertügynököt, aki csak nemrég került ki a fegy-

házból. A főügyész ismerte a „vevőt” és ezért megkérdezte tőle, hogy mit keres a gyógyszerertárban. A fiatalember kijelentette, hogy két szappant vásárolt. Ugyanezt állította a gyógyszerész is. A főügyész személyi motozást rendelt el, amely eredménnyel járt. Egy 10 gram nehéz heroinos fiolát, valamint egy csomagocskát ópiumot találtak a fiatalember zsebében. Ugyanakkor átkutatták a gyógyszerertár kasszáját, amelyben 16 darab ezrest találtak.

Az ügyész megkérdezte a kereskedőtől, hogy honnan van a kasszában 16 ezer lej, mikor délig még a negyedt sem árulhatta ennek az összegnek. A „vevő” végül bevallotta, hogy a pénzt ő adta a gyógyszerésznek a kábítószerekért.

Az egész aktusnál Birkle dr., hivatalos orvosszakértő is jelen volt. A szakértő megállította, hogy a gyógyszerész a heroint és ópiumot a Pharmag-gyógyszerárakattól szabályszerűen szerezte be, tehát nincs szó csempészet árról. Mindössze csak ott követett el hibát, hogy a 380 lej értékű kábítószert, orvosi recept nélkül, 19 ezer lejért adta el. Ezt a törvényt ugyanugy bünteti, akárcsak a kábítószert csempészetet.

A felfedezés után az ügyészség a gyógyszerész őrizetbe vette és rövid kihallgatás után, erős fedezettel Bukarestbe küldte, a fővárosban folyó vizsgálat céljaira. A gyógyszerertárban talált vevő, — akinek a nevét a hatóságok egyelőre titkolják, — magánforrásból

nyert értesüléseink szerint, a bukaresti hatóságok embere.

A gyógyszerész letartóztatása után Radu Pascu főügyész rajtaütésszerűen kiszállt az egyik brassói állami intézmény gyógyszerertárához is. Itt szintén nagyobb mennyiségű kábítószert és főleg rengeteg ópiumot találtak. Megállapították, hogy a kábítószer szerepel a szóbanforgó állami intézmény leltárában. Egy felsőbb rendelet szerint azonban ezeket a kábítószereket már két évvel ezelőtt vissza kellett volna száraztatni a bukaresti központnak.

Ezzel kapcsolatban egy ismert brassói orvos neve is szóba került. Erre vonatkozólag azonban a vizsgálat nem tudott közelebbi adatokat megállapítani.

Biztos forrásból származó értesüléseink szerint a brassói nyomozást is Bukarestből irányítják. Egy-két napon belül magasrangú állami megbízottak és szakértők érkeznek Brassóba. Ezek a brassói ügyészséggel karöltve fogják a vizsgálatot levezetni. Ilyenformán meglepetések nincsenek kizárva. A hatóságok a nagyszabású kábítószert botrány szereplőinek neveit, valamint az ügy közelebbi részleteit egyelőre a legnagyobb titokban tartják.

Biharmegyében a választás sem

szavaltája az adóvégrehajtókat

Nagyvárad, december 3

Hiába vagyunk választások előtt, Biharmegyében nem szüntettek, sőt nem is enyhítettek semmit az adóbehajtások ed-borzalmain.

A vármegye egész lakossága a legnagyobb félelemben él, mert hol ebben, hol abban a faluban jelennek meg az adóvégrehajtók és viszik, ami csak mozdítható.

Legújabbban Csátár községet látogatták meg. Magyar István volt községi bírótól

el akarták vinni az összes búzáját, a butorokat és az ágynevet. A bíró ellenszegült az erőszakoskodásnak, mire

a végrehajtók nekiestek és véresre verték.

Magyar István beteges ember volt, a veres következtében a sérve is kiújult most betegem nyomja az ágyát.

Az adóvégrehajtók garázdálkodása miatt az egész falu nagy nyugtalanságban van.

HIREK

GABOR ISTVAN:

MARGO

PÁLYAVÁLASZTÁS ELŐTT

A hidon szembe jön velem ügyvéd ismerősöm. Feje hajlottabb, mint máskor, szemével, mintha kutatna valami után. Kézet fogunk és uána a szokott kérdés:

— Mi újság?

Várom a banális feleletet: — Semmi jó. Vagy: — Semmi különös.

Ehhezjött azonban az ügyvéd felveti a fejét és azt mondja: — Nagy újság van! Tudod mi az újság? Pályaválasztás előtt állok...

Nevetek. Ügyvéd ismerősöm 44 éves ember, két gyerek apja. Hat évig volt ügyvéd Budapesten, azután lejtött vidékre. Pár év alatt nagyszerű praxisa lett. Itt tanulmányokat, jogi szemlék már jogász korában első oldalon hozták jogi fejtegetéseit. Tehát nevetek. Várom, majd ő is nevet. Tréfa volt. Ismerősöm vicces ember. Ügyvéd ismerősöm ugyan tréfás ember, ezalkalommal azonban nem tréfált és nem is nevet.

— Ne neves — mondja — itt állok 44 éves koromban egy élettől a hátam mögött, tapasztalatokkal, összetanult évekkel, harcokkal és nem tudok megélni. A mikor az ügyvádi diplomát a kezembe nyomták és hazamentem, már öt ember várt az előszobámban. Öt idegen. Ivetek nyomtak a kezembe, hajlongtak és elmentek. Kétszer huszonegy óra alatt, be volt rendezve a lakásom. A szabó ruhákat szállított és a divatüzletből biztosított, hogy korlálan hitel áll rendelkezésemre. A könyvgyűjteményem megtöltötték a könyvszekrényemet... Jöttek a kliensek. Eltem. Kerestem...

Most. Egy hónapja nem volt az irodámban senki. A fiiszeres nem hitelez egy napra sem, neki már szomorú tapasztalatai vannak. Egy százezer könyvre a nyálam folyik és nem tudom megvenni.

Nem ámitom tovább magam. A pályám megszűnt megélhetés lenni a számomra. Ott állok mint érettségi után. Pályaválasztás előtt.

Állottunk a hidon a hallgatásban. Csak állottunk egymással szemben némán, valami csodára várva. Csak állottunk, mintha a nagy fényképezést vártuk volna, aki majd a jövő számára megörökíti ezt a képet.

A FILOZÓFUS

Ezzel a filozófiával jóbarátom fogott el minap az utcán. Ő az a bizonyos, furcsa gonosz, akit ha megkérdezzek mi újság, azt mondja: — Rosszat nem tudok, jót minek mondjak?

Ismerősöm tehát megállit és azt mondja: — El kell pusztítani a világot. Most már ugy is kifaltattak egy olyan folyékony gázt, melyből három csepp egész országot elpusztít. Nos, ebből magamhoz veszek egy litert, felszállok egy repülőgépre, amit magam vezetek és a litert ráöntöm a világra. Amikor mindenki elpusztult leszállok és egyedül ragyogóan fogok élni a földön...

Hallgatók. Hallgat. De az arca e pillanatban már el is komorodik.

— Dehát, akkor — mondja — ki fogja kitisztítani a cipőmet?

Szomorú lesz és hozzátesszi: — Kár, nagy kár, pedig már jövőhéten indultam volna.

TAKARODJ, ZSIDÓ. A KÖVETKEZŐ!

A „Journal des Nations”-ban írja Carlo Sforza gróf: — „Egyik hugom a nyarat Würtemberghez közeli várban töltötte. Tekintve grófi rangját, nem sejtették származását. Így történhetett, hogy minden kedvére való helyet, így többek között a német iskolákat is végig járta. Szívetben a kis elemista lányok, az iskola kantinjából egy pohár tejet és kecsketejet kaptak. A zsidó gyerekek is beállottak a sorba, azonban amikor sorra kerültek, az igazgatónő nekik kiáltott: „Zsidó, takarodj. Jöjjön a következő”. Ez a szörnyű jelenet naponta ismétlődött. Nővérem megkérdezte az igazgatónőt, hogy miért nem állítják egyszerűen külön a zsidó gyerekeket, ha ugyan adnak nekik. Az igazgatónő kijelentette, hogy ez azért szükséges, hogy a keresztény gyerekek jól emlékeztetőkbe vessék, hogy mit mondanak akkor, ha egy zsidó éhes és enni kér.”

— Majláth püspök a pápánál. Rómából jelentik: Majláth Gusztáv gróf, erdélyi püspököt ma reggel a pápa magánkiküldetésén fogadta.

— Páris még egy német vizsgálóbírósgot alakít. Párisból jelentik: Az a vizsgálóbírósg, amely Párisban a Reichstag-per ügyeit vizsgálta felül, befejezte működését. Most egy új vizsgáló szerv alakult meg Párisban, amelynek az a célkitűzése, hogy nemcsak a Reichstag-per menetét, de általában minden német eseményt felülvizsgál és megállapításait a világ közvéleményével közli.

— Elég volt az életharcból. Budapestről jelentik: Jukai Ferenc negyvenéves munkanélküli és annak negyvenéves felesége, Pesterzsébeten pénteken éjjeli öngyilkosságot követett el. A házaspár szengázzal vetett véget életének és pedig úgy, hogy begyújtották a gázkályhát, majd leütötték a kályha csövét és utat engedtek a gáznak. Az öngyilkos házaspárt szombaton reggel holtan találták meg a szomszédok. Ez az öngyilkosság is a nyomor szárlájára irandó.

— Zemplén Dénes eljátszotta a gyilkosságot. Budapestről jelentik: A budapesti törvényszék gyermekbírósgának vizsgálóbírája ma a Muskotály-utcai gyilkost, Zemplén Dénest a gyilkosság elkövetésének tetthelyére szállította. A fiatal gyilkosnak ismét el kellett játszani a gyilkosságot. A gyerek a legnagyobb részletességgel akarta elmagyarázni és eljátszani, hogy miképpen ölte meg anyját, de a vizsgálóbíró csak a kiemelkedő részletek ismétlését engedte meg. Hírszerint Zemplén Dénes ügye három héten belül már főtárgyalásra kerül.

Ötven legyet kellett volna Settles amerikai sztratoszférarepülőnek magával vennie a tizenkilométeres magasba. Ötven subtropikus legyet, amelyeken Morgan amerikai tudós a nemi sajátságát eldöntő mirigyek öröklési feltételeit vizsgálta. És addig kutatta, míg megkapta a Nobel-díjat. Ezt az ötven legyet külön repülőgéppel vitte Chicagóból Acronba. Ezt a repülőgépet várta reggel 7 órától 9 óráig Settles, de a repülőgép elkéselt. Így aztán legyek nélkül szállott a magasba. A tudomány egy érdekes tapasztalattal maradt szegényebb: nem tudtuk meg, hogyan hatnak a kozmetikus sugarak az élő legyekre. Pedig kár, mert esetleg a tapasztalat alapján segíthetünk volna rajtuk. A legyeken. Megkönnyíthetjük volna nemi szenvedéseiket. Így, persze, nem tudjuk mit kell csinálni. Azt már tudnánk például, hogy az emberek bajain hogyan kellene segíteni. Nem is a nemi bajaikon. De hát, kinek fontos az ember? A légy, az igen, még nemi vonatkozásokban is. Némelországban is szigorú törvény védi az állatokat. Az ember? — az más. Vigyázzunk, nehogy állattá minősítsék magukat, mert akkor őket is védeni kellene.

ASSZONY A RÁCS MÖGÖTT..

Gandhi feleségét az „engedelmességi mozgalom”-ban való részvétele miatt ismét letartóztatták. A hatóságok előtt gyakran szereplő maltróna most került hatodszor börtönbe.

— POZSONYBÓL ELTUNTEK A MAGYARNYELVU UTCATÁBLÁK. Pozsonyból jelentik: Mint ismeretes, az új népszámlálás megállapította, hogy Pozsonynak nincs már huszszázalékos magyarsága és így az ottani magyarság magyar nyelvű önkormányzati nyelvét elvesztette. Ennek megfelelően a pozsonyi városi tanács úgy határozott, hogy a magyar nyelvű utcátáblákat megszünteti. — Ezentúl a pozsonyi utcátáblák csak cseh, német és tolnyelvűek lesznek.

— A paksi könyvelő zsidótárgyú darabjának előadását betiltatták. Budapestről jelentik: A Kamara Színház ma akarta bemutatni Weinreb Ignázt paksi könyvelőnek Ben Giron című zsidótárgyú darabját. Mivel a budapesti diákok tiltakoztak a darab előadása ellen, a mai főpróbára a színház meghívta a rendőrfőkapitányt és a diákság vezetőit. A rendőrfőkapitány a főpróba után betiltotta a darab előadását azzal az indoklással, hogy annak előjátéka egy véres pogromot szemléltet, amely nem alkalmas a kedélyek csillapítására. Ezenfelül azért sem engedte meg az előadást a főkapitány, mert a darab hősiess zsidókat szerepeltet és velük szemben ügyefogyott keresztényeket állít be és így biztosra veszi a rendőrség, hogy a diákság tüntetett volna ellene. A főkapitány megállapította még, hogy erre a tüntetésre a budapesti diákság előre készült és ezért az elkerülhető összeütközés érdekében is be kellett a darab előadását tiltani.

— Ipegesség, fejfájás és álmatlanság, szédülés, bágyadság, levertség, félelemérzések esetenként a természetes „Ferenc József” keserűvíz kitűnő házi- és orvosi eszköze. A keserűvíz eredő zavarok nagy részét megszünteti s visszaadja a testnek és szellemnek a régi munkaképességet.

— MIKLÓS ANDOR SULYOS BETEG.

Budapestről jelentik: Miklós Andor, az Az Est lapok tulajdonosa és az Az Est főszerkesztője súlyos beteg. Az állapota egyre súlyosabb lett, úgyhogy orvosi konzilium vált szükségessé. A konziliumra híres bécsi tanárokat is meghívtak Miklós Andornak vesekőbántalmai vannak.

— Zemplén Dénes eljátszotta a gyilkosságot. Budapestről jelentik: A budapesti törvényszék gyermekbírósgának vizsgálóbírája ma a Muskotály-utcai gyilkost, Zemplén Dénest a gyilkosság elkövetésének tetthelyére szállította. A fiatal gyilkosnak ismét el kellett játszani a gyilkosságot. A gyerek a legnagyobb részletességgel akarta elmagyarázni és eljátszani, hogy miképpen ölte meg anyját, de a vizsgálóbíró csak a kiemelkedő részletek ismétlését engedte meg. Hírszerint Zemplén Dénes ügye három héten belül már főtárgyalásra kerül.

ABLAK

Ötven legyet kellett volna Settles amerikai sztratoszférarepülőnek magával vennie a tizenkilométeres magasba. Ötven subtropikus legyet, amelyeken Morgan amerikai tudós a nemi sajátságát eldöntő mirigyek öröklési feltételeit vizsgálta. És addig kutatta, míg megkapta a Nobel-díjat. Ezt az ötven legyet külön repülőgéppel vitte Chicagóból Acronba. Ezt a repülőgépet várta reggel 7 órától 9 óráig Settles, de a repülőgép elkéselt. Így aztán legyek nélkül szállott a magasba. A tudomány egy érdekes tapasztalattal maradt szegényebb: nem tudtuk meg, hogyan hatnak a kozmetikus sugarak az élő legyekre. Pedig kár, mert esetleg a tapasztalat alapján segíthetünk volna rajtuk. A legyeken. Megkönnyíthetjük volna nemi szenvedéseiket. Így, persze, nem tudjuk mit kell csinálni. Azt már tudnánk például, hogy az emberek bajain hogyan kellene segíteni. Nem is a nemi bajaikon. De hát, kinek fontos az ember? A légy, az igen, még nemi vonatkozásokban is. Némelországban is szigorú törvény védi az állatokat. Az ember? — az más. Vigyázzunk, nehogy állattá minősítsék magukat, mert akkor őket is védeni kellene.

HAL-MORGA

A halak morgását egy csemegekereskedés kirakatában láttam. Tojásdad alakú cinedény volt, színtől jéggel, amelyen lezárt kopolyukkal, a nemlét végtelen görcsébe merevülő, nyullak el a megboldogult pontyok és kecsék. Akárcsak a vízből kihalszott öngyilkosok a hidegházban...

Nyilván ezek is azok... Miért ne? Hát itt tartunk? Tényleg? Már a halak is önszonyukkal vetnek véget életüknek?

Rémes! Rémes!!!
Mi marad az embereknek, ha már ők is élnek az ilyenfajta halállal?

Egyáltalán, mi gondjuk lehetett ezeknek? Élték, mint hal a vízben. Kölve hiszem, hogy anyagi zavarok... Hiszen csak rájuk kell nézni — mind iele van pénzzel...

Lám, nekem nincs egy árva pikkelyem sem... és mégis létezem.

Vagy reménytelen szerelem? Igen, ez inkább valószínű... Mert az csak ráfogás, hogy a hal néma lenne. Könnyen el tudom képzelni, hogy valahol a Duna mélyén egy bánatos kecsge szíve harcsáját így kecsgettette:

— Legyen az enyém, Bözsike! Ahány gilisztám van, mind az uszonya elé rakom! Esem azt a csókos kis kopolyuját!

Aztán hadarva, mint valami drámai hős a harmadik felvonás vége felé:

— Ha nem hallgat meg, kiugrom a vízből!

Ami annyit jelent nálunk, mintha kegyed azt mondaná valakinek, hogy vízbe ugrik miatta...

Látom szegény halat, amint sebtiben bucsulevelet firkant. Azután kiugrik a folyóból és eszméletlenül terül el a levegőn.

Szegény!
Hanem azért szép temetésük van. Akiknek pénzük van halra, azoknál a tégtisztelesség is fényes külsőségek mellett megy végbe. Többnyire szavatolt meissen, vagy halicsi porcellántól a ravataluk, amelyen kocsonya-szemfedő alatt filozofálnak az elmulásról.

Nem szoktam temetésükön részt venni... Mert más szemében ugyan meglátom a szálkát, de halacsora közben sohasem...
Nemes Ferenc

— SCHOBERT VOLT KANCELLAR ÖZVEGYÉNEK TRAGIKUS HALÁLA. Bécsből jelentik: Schobert volt osztrák kancellár özvegye pénteken délelőtt házi-orvosa rendelőjében hirtelen szívzserűhűdést kapott és meghalt. A halálhír óriási részvétet keltett Bécsben.

ÜDE NŐK KEDVELT PUDERE

5 fleurs
POUDRE
FORVIL

— Irodalmi pályázat. A Székely Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Egyesülete 15. éves jubileuma alkalmával irodalmi pályázatot hirdet, szabad tárgy — teljesen politikamentes — eddig nyomtatásban meg nem jelent, bármely műfajhoz tartozó szépirodalmi munkára. A pályázaton résztvehet minden erdélyi származású, 20. életévét be nem töltött, nómalmilag be nem érkezett egyén. A pályaművek jellege alatt nyújtandók be és terjedelmük prózában legfeljebb 15, versben három reudes gépelt oldal lehet. A beérkezett pályamunkák fölött neves erdélyi és magyarországi írókból választott bírálóbizottság dönt. A pályázat eredményét a pályázati hirdetményt közlő lapokban 1934 évi március hó 1. napján tesszük közzé. Ugy a prózai, mint a versesmunkák közül egy-egy 100—100 (egyszáz) pengős pályadíjban részesül, ezenkívül az egyesület fenn tartja magának azt a jogot, hogy a beküldött munkák bármelyikének kiadói jogát 20—29 (husz) pengős tiszteletdíjjal megválthassa. Megfelelő pályaművek beérkezése esetén a jutalmazott, valamint a megvásárolt munkákat az egyesület könyvtárakban kiadja. Pályázati határidő 1934 évi február hó 15. A pályaművek: SZÉFHE szerkesztőbizottsága, Budapest, VIII. Rákóczi-ut 15. II. címre küldendők. — A Székely Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Egyesülete.

AKNÉ
EGZEMA
LÁBFÁJDALMAK
De... ez a baj
gyógyítható

A bőrbajok: akné, eritem, egzema, ótvár, szikozis, pszoriázis, herpesz, impetigo, olyan mértékben idegesítik a beteget macacsságuk folytán, hogy gyakran a kétségbeesésbe viszik. Ugyanez az eset adódik elő más bajoknál is, mint pl.: koszhvény, reuma, köképződés, idegfájdalom, elvasodás, zsába, görcs, flébit, genyes tályog érelmeszesedés, női bajok, stb. Ne essek kétségbe, ti, a romlott vér áldozatai! Meggyógyultok, ha a csodateremtő vérmegújító szerhez folyamodtok, a RICHELET VÉRFELEFRISÍTŐ-ÖZ, (DEPURATIF RICHELET), amelynek terápiátikai eredményei bámulatba ejtették az egész világ orvosi karát. Hátla a RICHELET VÉRFELEFRISÍTŐ (DEPURATIF RICHELET) hatásának, a bőr betegségei megszűnnek, nem hagyva nyomot sem maguk után. Minden fájdalom rögtön lecsillapodik az általa gyakorolt csillapító hatás folytán. Visszaadja az egészséget, az életöröt, az élethez való kedvet. Mert egy egyszerű vértisztítás, a vér bősége megújítja a szervezet minden részecskéjét.

Minden ügyvezető ismerőstől könyveket mellékelünk. Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban. Laboratoires L. RICHELET din Sedan, 6. Rue Belfort, Bayonne (Franciaország). Romániai vezérképviselő: Jules DILLAN Bukarest, 4. Sírada Pitar Mos.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Akik nem hisznek...

A meghosszabbított moratórium ellenére ötven százalékos ajánlanak tel a szatmári gazdák

Szatmár, december 3.

A moratórium-rendet ellenére Szatmármegyében a kortések elhíresztelték, hogy a liberális kormány a választások után felfüggeszti a konverziót és a bankadósságokat újra kiemeltlenül behajtják a földmivészek.

A szatmári földmivészek nagyrésze különben is nemzeti-parasztpárti. Különösen az Ávas és Nagysomkut vidékén lakók erős hívei a nemzeti-parasztpártnak és már a magyar uralom alatt is ez a vidék Maniuk egyik legerősebb vára volt.

Természetes tehát, hogy könnyen utat talál közöttük ez a híresztelés, annál is inkább, mert jól emlékeznek arra, hogy a liberális párt a konverziót nem is titkolt eljenszenvvel fogadta.

A szatmári bankok vezetői mondják, hogy a betivásár napján falusi földmivészek seregesen jelennek meg a bankokban és a konverzió alá eső tartozásaik ügyében tárgyalnak. A földmivészek kijelentették, hogy „mivel a konverziót a választások után ugyanis felfüggesztik, hajlandók a bankokkal kiegyezni, még pedig úgy, hogy konverzióra való tekintet nélkül vállalják fennálló adósságaikat ötven százalékos kifizetésért egy esztendőn belül, ha a bank a másik ötven százalékot véglegesen elengedi.

A bankok még nem döntöttek, hogy elfogadják-e ezeket az ajánlatokat, amelyek főleg a jobb módú földmivészek részéről és csoportosan jönnek, de a tárgyalásokat mindenesetre felvették. Lehet, hogy meg is egyeznek. Ez esetben a politikai agitációnak a bankok veszik hasznát, mert sok bank van, amely azt az elvet vallja, hogy jobb ma egy veréb, mint holnap a konverzió alá eső kihitelezett tőke.

Budapestten folytatják az osztrák-magyar gazdasági tárgyalásokat

Bécs, december 3.

A magyar miniszterelnöki irodával kapcsolatban Stockinger osztrák kereskedelmi miniszter nyilatkozott és kijelentette, hogy a látogatás kapcsán az osztrák-magyar gazdasági közlekedés ügyében jelentékeny lépéssel előrehaladtak. A miniszter kijelentette még, hogy ezeket a tárgyalásokat Budapestten már hétfőn tovább folytatják.

Terményárak

(Temesvár) Buza 75 kg-os 350, buza 76 kg-os 365, 78 kg-os 375, tengeri 130, ótengeri 200, burgonya Woltmann 140, nyári burgonya 190, bab 280-300, lóherre 43-45, zab 160-165, tökmag prompt szállításra 500, decemberi szállításra 550, napraforgómag 500. — Liszt árak: nagymalmok: nullás 670, 50-70-es 690. Kismalmok: nullás 650, 50-70-es 580, négyes 550, hatos 420 lej.

Katonai lóvásár Aradon

(Arad) Az aradi agrárkamara december 10-én Aradon lóvásárt tart, amelyen azok a lovak is eladásra kerülnek, amelyek a hadsereg eladás céljaira kiválasztott és a katonaság részére alkalmasnak tartott. Ezalkalommal a katonai hatóságok tiszták részére is vásárolnak lovakat.

Románia a középeurópai államok lakonferenciájából kimaradt

Budapest, december 3.

Budapestten mindazok az államok, amelyek Magyarországnak fát szállítanak, a magyar kormány meghívására, tanácskozást tartanak. Ezen a tanácskozáson jelen lesznek Csehország, Jugoszlávia, Ausztria és Lengyelország kiküldöttei. Feltűnést keltett, hogy erre a tanácskozásra Romániát nem hívták meg.

Végre most már világos az ötszázalékos adókedvezmény kérdése

Csak az kapja a mérséklést, aki az évnegyed első 45 napjában fizet

Bukarest, december 3.

Az ötszázalékos adókedvezmény ügyében egy most megjelent pénzügyminiszteri rendelet teljes világosságot teremt. Ez a rendelet félreérthetetlenül megállapítja, hogy csak az a pontos adófizető kaphat 5 százalékos adókedvezményt, aki az évnegyedre esedékes adóját az évnegyed első 45 napja alatt befizeti.

Ha az adófizető ez alatt az idő alatt nem fizeti ki teljes negyedévi adóját,

csak annak egy részét, mindössze arra a részre kaphat ötszázalékos kedvezményt, amelyet befizetett, a maradékra és a hátralékra nem.

Megállapítja ez a rendelet még, hogy a részvénytársaságok 1932-ben fizetett adójuk után ötszázalékos kedvezményt nem kaphattak, mert az adókedvezményről szóló törvény ebben az évben a részvénytársaságokra nem vonatkozott.

Nagyon érdekes még az az intézkedés

is, amely kimondja, hogy a jövőben csak azok a pontos fizetők részesülhetnek ötszázalékos kedvezményben, akik az adót készpénzben fizetik be az előírt negyvenöt napon belül. Azok, akik kompenzációs alapon akarnak „pontosan” adót fizetni, tehát akik úgy fizetnek adót, hogy az állammal szemben fennálló követelésüket (mandat de plata) akarják adófizetésbe betudatni, ebben az ötszázalékos kedvezményben nem részesülnek.

Olcsóbb lett a behozatali engedélyek díja, de az eljárás még mindig nehézkes

Miért kell külön kérvény az ipari és a kereskedelmi behozatalra?

Bukarest, december 3.

A kereskedelemügyi minisztérium már régebben foglalkozott azzal a gondolattal, hogy a beviteli engedélyek kiadásának egyszerűsítésével és olcsóbbá tételével kapcsolatban az engedélydíjakat leszállítja. Az erre vonatkozó rendelet most jelent meg.

A rendelet szerint ezután csak olyan vám-cikkek után kell megfizetni a 200 lej engedélydíjat, amelyre a kereskedő, vagy gyáros a behozatali engedélyt kéri. Így tehát a jövőben egyes cikkekre is lehet kérni beviteli engedélyt, anélkül, hogy — mint eddig — az illető árucsoport minden egyes cikke után meg kellene fizetni a magas engedélydíjakat. A beviteli engedélyért folyamodóknak azonban mindenkor meg kell említeniük, vajon az egész árucsoportra, vagy csak annak bizonyos cikkeire kérik-e engedélyt. Az engedélyben

felsorolt áruk azonban ugyanazon árucsoportban sem cserélhetők.

A behozatali engedélyek kiadása ezidőszakra igen nehézkesen megy, annak ellenére, hogy a kérelmek elbírálását leegyszerűsítették. A mostani eljárás szerint

az ipari bevitelre irányuló kérvények is más hatóság elé kerülnek és a kereskedelmi bevitelek is.

Ezeknek a hatóságoknak véleménye azután a kontingentáló bizottság elé kerül, amelynek tagjai azonban ritkán vannak teljes számmal együtt s így az engedélyek kiadása emiatt igen nagy késedelmet szenved.

A jövőben a kontingentálási bizottságot úgy állítják össze, hogy az a beérkező kérvények felett haladéktalanul döntsön s ezáltal a bevétel károkat ne szenvedjen.

A francia frank aranyszivárgása megélénkítette Románia kereskedelmét és iparát

Mi a háttere annak, hogy a dollár napok óta emelkedik

Brassó, december 3.

A gazdasági élet spekulációjának homlokterében ismét a valuták állanak. A dollár, a font és a francia frank harca felborította a gazdasági élet viszonylagos nyugalomát. A helyzet megértéséhez vissza kell térni és rá kell mutatni az előzményekre.

Roosevelt hetek és hónapok óta rontja a dollár árfolyamát. Köismert és tudott dolog, hogy az új amerikai gazdaságpolitika alacsonyabb dollár-árfolyamra volt szüksége és mivel a nemzei közti pénzpac egyéni értékelésében nem akarta a dollárt aláértékelni, megkezdődött a hivatalos dollár-támadás — Roosevelt részéről.

Ez az akciót teljes siker koronázta. A dollár már-már eredeti értékének ötven százaléka alá esett.

Ezt az ármorzsolódást természetesen a kontremin is kihasználta. A tisztafejű amerikai pénzemberek egyre-másra kontreminálják a dollárt és spekulációjuk be is vált. Nem tudtak olyan olcsón tá-

volabbi szállításra dollárt eladni, hogy azt a szállítás napján még olcsóbban fel ne vásárolhatták volna. Mondanunk sem kell, hogy ez a kontremin-spekuláció nagyon sok fedezetlen eladást költött. Szakemberek tisztán látták már hetekkel ezelőtt is, hogy abban a pillanatban, a melyben Roosevelt árfolyam-rombolási akciójában megáll, súlyos zavarba kerülnek a kontreminőrök.

Roosevelt rögzítési akciójával szemben természetesen a kontreminőrök is védekeznek és most erőteljesen felhajtják a dollár árfolyamát.

Ez az árfolyammozgás arra kell nekik, hogy a dollár ne legyen ismét stabil valuta és az áringadozás zavarosában költött és még nem realizált üzleteiket lebonyolíthassák.

Számolni kell tehát arra, hogy bár Roosevelt most szinte már teljesen befejezte akcióját és szeretné a dollárt valahol, egy nyugvóponton megtartani, mégis a vele szemben álló kontremin zavarja számításait és mesterséges és időleges árfolyamemelkedéseket idéz elő.

A francia frank is ideges

A dollár-akcióval egyidejűleg a más k nagy valuta, a francia frank is súlyos kellemetlenégeket okoz. A francia belpolitikai helyzet annyira zavaros, hogy a bizalom vele szemben is meggingott. Egyrészt ez, másrészt pedig az az oka ennek az idegességnek, hogy ma már a francia kormány is azt hangoztatja, hogy előbb utóbb kénytelen lesz az összes nyugati valutákkal egyetemben az arany-alapról lelépni. Itt a magyarázata annak, hogy az utolsó hetekben négy milliárd értékű arany szökött ki a francia Jegybank páncélszekrényeiből. Ez az arany a francia kispolgár ládáiába vándorolt, vagy pedig — és leginkább — angol területre szökött.

A francia frankkal szemben jelentkező idegesség kihat mindazokra a valu-

tákra, amelyek a font és a dollár ingadozása után a maguk pénzét a francia frankhoz kötötték. Így a többek között kihat Romániára is és a lejre is, amely ugyan Zürichben feltűnően emelkedik néhány nap óta, de a gyakorlatban ezzel szemben lejátváltások is jelentkeznek. A zürichi árfolyamemelkedésnek okát a spekuláció abban látja, hogy az ország kormányt cserélt. Pénzügyi és konszolidációs szempontból nyugaton kedvezőbbben ítélik meg a liberális érát, mint a nemzeti-parasztpárti kormányzatot, de viszont maga az ország lakossága és főként annak kereskedelme tisztán látja, hogy a frank és a lej sorsközösségénél kihasználásai is lehetnek.

Ezzel nem mondtuk, hogy a lej vásárlóereje megerősített volna és a vele

szemben megnyilvánult bizalom riadalomba fordulna át, de tagadhatatlan, hogy főképpen a nagykereskedelem erősebben és szokatlan mértékben vásárol. A nagykereskedelem az évek és évtizedek során a valuta ingadozásán már rengeteget vesztett és ezért a nagy óvatossága, amely most azt tartja helyesebbnek, ha lej-vagyont árakészletekbe változtatja át. Annak, hogy nagy ipari és kereskedelmi megrendelések vannak szokatlanul nagyok és méretükben szinte konjunktúra időkre emlékeztetők egyik oka az, hogy a dollár és a frank éret-halálharcban a kereskedelem és ipar nem akar sem szenvedő, sem győző segítő társ lenni.

Erre az aggodalomra nincs sok ok, sőt talán egyáltalában nincs ok, de a kereskedelem és ipar minden esellegességtől fél már. Az ország szempontjából a főkének az az indokolatlan spekulációja egyenesen üdvös és kellemes is. Nagyszerűen jön, hogy most, tél idején, konjunkturaszerű megmozdulások vannak és hogy ennek folytán több és kiadósabb a munka és így a munkanélküliek jelentékeny részét is foglalkoztatni lehet.

A közgazdaság hírei

KETSZERESÉRE EMELKEDETT AZ OLASZ ÁLLAT-EXPORTUNK

A román Állatexportőrök Egyesületének közlése szerint Románia a március-szeptemberi időszakban összesen 6.324 drb. szarvasmarhát és 2.025 drb. sertést exportált Olaszországba. Az olaszországi állatkiállítás, amely az év első hónapjaiban a jugoszláv tranzitáratil rendelkezések következtében megakadt, a zárlat feloldása után márciustól kezdve nagyon fellendült és az április-júniusi időszakban elérte a havi 6-900-as átlagot, a június-szeptemberi időszakban pedig megkétszereződött.

BÜNTETŐ-VÁM A ROSSZVALUTÁJÚ ORSZÁGOK ELLEN

(Róma.) Egy most közzétett és szeptember 29-éről keltezett olasz királyi rendelet-törvény felhatalmazza a kormányt, hogy a rosszvalutájú tárgyakkal szemben vámrendszabályokat léptessen életbe. Ha a rosszvalutájú országokból származó bizonyos áruk és termékek az olasz piacon az illető árucsoport áralakulásában zavarólag hatnak, a kormánynak jogában áll magasabb vámkoefficiensek megállapításával a valuta értéktelenedését kiegyenlíteni.

— BRASSÓI PIACI ÁRAK: Marhahús, levesnek I. 16, marhahús levesnek II. 10, marhahús, pecsenye 34-36, sertéshús, combja 26, karaj 32, zsirszalonna 28, zsír 36 lej/kg-ként. Tojás darabja 1.90-2.20, csirke párja 30-30 lej. — Elő állatok: Export-ökör 8-10, sertés 16-18 lej/kg-ként élőszuliban. Igás ökör 4000-6000, ló 2000-6000, luxus-ló tizezer-tizenhátezer lej darabonként. — Terményárak nagyban: Buza 430-450, rozs 260-290, sörárpa 250-260, takarmány-árpa 190-200, zab 220-240, szemes tengeri 180-200, nagyszemű lencse 600-700, fehér bab 270-310, burgonya 100-120 lej métermázsánként. — Takarmányárak nagyban: Préselt széna 140-150, laza széna 90-100, laza szalma 50-60, korpa 140-150 lej métermázsánként.

* A kamatokra vonatkozó érvényben levő összes törvényes rendelkezések különös tekintettel a konverziós törvények intézkedéseire. Teljes román szöveggel, magyar fordítással, magyarázatokkal és kamattáblázattal. Közredták dr. Gáspár Gyula és dr. Váradi Ödön ügyvédek. Ára 30 lej. Postai küldéssel 25 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában.

Egy milliómossal több

lesz 3 nap múlva országunkban, mégpedig az **Állami Osztálysorsjáték** II. osztályának egy szerencsés sorsjegye révén. A huzás dec. 7-ikén és 8-ikán lesz. **Megújította-e már lejárt I. osztályu sorsjegyet? Vagy legalább vett-e sorsjegyet a II. osztályra, ha már elmulasztotta az I. osztályban való részvételt?**

Mikes Imre párisi riportja:

Szegény németek tündöklése és nyomorúsága Párisban

Páris, december 3.

— De remélem, ellenünk csak nincs valami kifogása?

— Igen... befogadtak... el kell ismerni, hogy befogadtak...

— Mit akar ezzel a furcsa hangsúllyal? Talán kevesli, amit a franciák tettek?

— Hát igen, Madame, befogadtak... de semmi több... éhesek vagyunk!... egy falat kenyert sem adnak!... legálább munkajogot engedélyeznének!

— Rendkívül csodálkozom, Madame!...

Őn is tudhatja, hogy nálunk is emelkedik a munkanélküliek száma... hogyan is kívánhatja, hogy saját szánkból vegyük ki a falatot?

— Vagy valami segélyt... akármit!

— De bocsásson meg!... hiszen az államkassza deficitje felül van a hatmilliárdon!... Kissé több mérsékletet!

A vita, amely mind izgatottabb és izgatottabb, a Hotel Recordon előcsarnokában zajlik le. Két hölgy között. Az egyik kopott és sovány. Német menekült. Még

szállodában lakik, de külseje már visszatükrözi a nyomort. Gyűrött szoknya és foltos, rojtos pullover van rajta.

A másik hölgy francia. Magas, fekete, vakítóan elegáns, erőteljesen festett. Az ékszerei izlések.

Szenvedelmesen védi a francia álláspontot. Az állami költségvetéssel és Páris nehézkes budgetjével érvel.

A német akadozik, bátortalan. Hiszen menekült. Vendég. Nem lehet sok szava. De szinte sir. Ki akarják tenni a szállodából!

A németek nyomora

mind közönséges, unott dolog Párisban. Mintegy harmincezen menekültet ide s eleinte kitünően, mitegy fényűzően éltek. Pénzüg ugyan nem volt sok soha. A „rend”-szer, amely elűzte őket, hirtelen jött, váratlanul, egyik napról a másikra. Nem volt idejük ahhoz, hogy összekapcsoljanak s előkészüljenek, mint az orosz emigránsok, akik a Kerenszki-féle forradalom alatt kényelmesen pénzre tették mindenüket, külföldre menekítették a vagyonukat és Londonban, Párisban meg Genfben trezorizálták a mesés családi ékszereket. Nem, a németeknek nem volt pénzük és kincsük. De nem is kellett nekik. Mert, ugye, nem férhetett kétség anhoz, hogy a Hitlerék uralma legfőbb egy-két hétig, vagy legyünk pesszimisták, egy-két hónapig tart? Ennyi időre pedig futja a mellényzsebből is.

Akadnak az emigránsok között olyanok is, akik egyetlen márkát sem tudtak magukkal hozni. Ezek sem veszték éhen. A honfitársak, a visszatérés közeli időpontjáig készségesen, örömmel állottak rendelkezésükre.

— Na ja, ké Wort, zu Hause werden Sie mich zurückgeben!

Testvéri közösség, baráti jóindulat fejlődött ki, amint ez minden idők minden emigrációjának kezdetén is történt.

Azután teltek a hónapok és fogytak a pénzecskék.

Most már pártokra és csoportokra bomladoztak, éles ellenségeskedéssel állanak egymással szemközt, gyanakodnak és gyanúsítanak, veszekednek, vádolnak. Hol van már a tavalyi hó? Segítené-e vajjon most egyik a másikat? Könnyebb egy gazdagnak átalmenni a tíz fokán, semmint egy menekült némettől két sou kölcsönt kicsikarni.

IMÁDTAK A FRANCIÁKAT

A menekült németek eleinte. Hálások voltak irántuk, amiért befogadták őket s a miért rokonszenveztek velük össze-másuk nagy, drámai ügyében.

Az imádatot most súlyos kételyek cseledik fel.

Mert menhelyet kaptak ugyan, de kenyeret nem.

S a menhely is miféle!

Küritett kórházakban és szolgálaton kívüli kaszárnyákban zsúfolták őket össze most, hogy kikoptak a kényelmes penziókból s a meleg szállodákból. A szabad német gondolat katonái komor, levegőtlen termekben pergetik napjaikat, fá-

zósan huzódnak össze a kemény priccseken s akik még néhány hónappal ezelőtt is a germán felvilágosulás élharcosai és a német birodalom szellemi zászlóhordozói voltak, keserű szájjal és gémberedett tagokkal arról álmodnak most, hogy Páris megkönnyül rajtuk s közmunkát nyitva részükre, megengedi nekik, hogy napi 5-6 frankért utakat építhessenek, köveket törhessenek, csatornákat vághassanak a kemény, téli francia ugarban.

De persze, ebből az álomból nem lesz semmi.

Hiszen az örök sors szenvedői ők. Benne vergődnek az emigráció szétzúllásának markában. Még inkább le fognak nyomorodni. Csontig soványodnak, koldulni és zokogni fognak. Keresztülesnek majd minden tragédián és minden gyalázon addig, amíg egy becsületesebb, józanabb és tisztultabb korszak ismét darab kenyeret és fedőt fog adni részükre.

EINSTEIN, ALFRED KERR

és a német emigráció többi nagyjai is elvesztették a menekültek előtt a rokonszenvet. A „Flüchtlingskaserne”-k lakói, kétségbeesett balsorsukban, azt hiszik, hogy a nagyok segíthetnének rajtuk, de elhagyták őket.

A német rémségek

kötik le egyébként minden figyelmüket. Pontos hírhálózattal rendelkeznek, feldúlt idegekkel veszik tudomásul a teuton szörnyűségeket, rádiógyorsasággal értesülnek mindenről, ha ma Potsdam mellett vagy Drezda közelében agyonvernek valakit, holnap a párisi emigráció már ismeri a részleteket.

Igy például tudják, hogy a Dachau-i internálttábor parancsnoka, akit a foglyok egymás között csak „Barackenschreck”-nek, barakkréznek neveznek, Dressel szocialista képviselőt sötétzárkába csukatta és egy kést meg egy kötelet helyezett zárkájának asztalára azzal, hogy:

— Ha huszonnégy óra alatt nem használja megfelelő módon föl a kést vagy a kötelet, akkor én verem agyon!

Tudják azt is, hogy Dressel előzőleg hat hétig nem kapott enni, de kibírta, nem halt éhen. A „Barackenschreck” elvesztette a türelmét s így a gyilkosságnak a fenti eredetileg a szultánok által e kö-

— Einstein!... Hahaha!... Egy-néhány embert támogat hébe-hóba s azt gondolja, hogy ezzel megtett mindent!

— Kerr?... Gyűjti a pénzeket és fűtül mindenki másra!

Szenvedélyes és felháborodott kifakadások hallatszanak el ellenük. Nyomorukban eszeveszett indulattal tölti el őket, hogy nem mindenki hal éhen. Hogy nem egyformán rongyolódhatnak le, nem egyképpen kerülnek utcára. Elönti agyukat a vér, hogy Alfred Kerr vasárnap a Német Klubban (64. Rue de Roucher) előadást tart, amelyet 5, 7 és 10 frankos belépőjegyek ellenében lehet végighallgatni.

— Für politische Flüchtlinge in den Flüchtlingskaserne werden einige Karten zu 2 Franken reserviert! — mondja a kommuniké.

Vagyis: Politikai menekültek részére a menekültkaszárnyákban néhány jegy két frankért kapható.

Mikor ezt az utóbbi mondatot olvassák, ökölbe szorul a kezük. Tehát mindössze néhány jegy a menekültek részére? S e néhányat is meg kell fizetni? Kerr ur keres a menekülttársain!...

Vérzőösen, verítékesen pillantanak maguk elé és összeszorul a markuk.

Jön még egyszer!...

zépkorban alkalmazott válfaját vette igénybe.

Az áldozatokról kimutatások forognak közkezen. Dachauban eddig ötven ember halt meg, tehát pontosan annyi, mint a mennyi a hivatalos berlini kimutatás szerint az egész „forradalom” halottainak létszáma.

A börgemoori internálttáborban a foglyok nem kötelesek önmagukat szíven szelni, vagy felakasztani, elvégzi ezt a munkát Faust, a táborparancsnok, akinek legutóbbi áldozata Otto Eggerstedt, egy németföldszerte ismert, fiatal társadalomtudós.

S miközben a menekültek tehetetlen izgalommal bővítik és bővítik az új birodalom halottainak névsorát, egyben keserűen mulatnak azon a „forradalom” szellemi megnyilvánulásain: azon például, hogy a német gondolat máglyán elégett remekművei helyett az új germán könyvtérmeles a következő szenzációkat dobja piacra:

— Horoszkoppal a politikán keresztül!

Még nem késő, milliomos lehet! Vegyen osztálysorsjegyet!

Huzás december 7-ikén és 8-án.

Brassó körzeti főelárúító:

„FORTUNA”

Brassó, Weiss Mihály-u. 5. Telefon 3-99.

Ne mulassza el megújítani sorsjegyet!

Ez a könyv a náci-nagyságok horoszkopját tartalmazza.

— Mindenki a saját Nostradamusa!

Az asztrológia és a középkor egyéb ostobaságai ujrászülettek Berlinben.

— Hol vagytok, költők és gondolkodók!

— sóhajt fel az emigránsok lapja, a Deutsche Freiheit.

MENEKÜLT-IRODALOM

keletkezett, hadakozó és keserű, politikától át meg átszűrűt új epika és költészet. Nehéz volna ezt az irodalmat betekinteni, de elég egy jellegzetes költeményt lefordítani, ez megadja az egész emigráns-literatúrának színét és zamatát:

VANNAK MÉG BIRÁK...

Vannak még Berlinben bírók,

Bútrák és gerinctel bírók,

Akik nem félnek nyuzni

Egy bolondot s bitóra huzni.

Gügyög, hisz örült, ránt állat,

Maga elé néz, mint az állat.

A berlini bírák szét fogják zuzni!

Vannak még bírák Berlinben,

Jaj neked, kit védtelen üznek,

Bilincsebe veretnek, ha tiszta a lelked

És gáncsot vetnek ők a szűznek.

Szavad elhal és az esküd semmi,

Szörnyű e bírónál igaznak lenni,

Mert homlokodra vérrózsát tűznek.

Vannak még Berlinben bírák!

Ha hatalmas tanuk jönnek,

Kutyamód hajtnak ők térdet

S gyáván, nyaldokolva köszönnek.

Legyen a tanu gyilkos s eszelős,

Mindegy, elég, ha ur ő és erős,

S a bírák minden igazt letörnek!

Mégis lesznek még bírák,

Akiket Göring se tart kézben,

Nincsen kenyerük, nem ülnék puhán,

S nem fálnak úgy, mint a légy a mézben.

De majd megtisztítják ők az utakat,

Maguk elé idézik az urakat,

S győzni fognak végül, Igazság!

★

Éheznek és álmodnak, ökölbe szorul a markuk és rongyoskodnak, mennek-mennek lefelé, számkivetettek, hontalanok, kenyértelenek, piszkosak, kellemetlenek, kéregetők, szomorúak, terhére vannak mindenkinek, terhére vannak önmaguknak is, igazi emigráció.

De mégis, ők a Jövő!

Hess és Röhm a német kormányban

Berlin, december 3.

Hindenburg pénteken este Röhmöt, a rohamosztagosok parancsnokát és Hess, a nemzetiszocialista pártban Hitler helyettesét, tárcanélküli minisztereknek nevezte ki.

A kinevezés nagy szenzációt keltett és azt beszéltek, hogy a Göring-Göbbels csoporttal szemben ez a két kinevezés a Hitler-csoportot erősíti.

Toi'ette-cikkek

nagyon olcsón és előnyösen szerezhetők be,

„Parlumeria Corso”-nál

Bukarest, Calea Victoriei 69. (a Nestor-cukrászda mellett). Specialitásunk a keresett Sex-apel kö'níviz Magyarul is beszélünk.

Nagyenyed

Az erdélyi magyarság köztudatában Nagyenyed mint diákváros szerepelt. Az ősi, évszázados tradíciója református kollégium százszámra termelte ki magából az egységes magyarság legtehetségesebb és legmagyarabb hajtásait, akik az anyaországban, de az utódállamokban is, soha nem nyugvó energiával szolgálták a magyarság ügyét.

A magyar impérium alatt is javarészt román lakosságú Alsófehérmegyében a magyarság legerősebb és legöntudatosabb szigete volt Nagyenyed és az impérium átvétele óta is irányítója az alsófehérmegyei magyarságnak.

Pedig Nagyenyed sokat szenvedett és küzdött a legutóbbi évek alatt.

Pár évvel ezelőtt romanizálási folyamat indult meg a város kisebbségi lakossága ellen és ennek a folyamatnak kezdetén villámcsapás-szerűen vitték el a magyar többségű Nagyenyedről Gyulafehérvárra a megye székhelyét, annak összes hivatalaival együtt.

Irtózatossá csapás volt Nagyenyed gazdasági életére és még máig sem lehetett kiheverni...

A folyamat azonban, amelynek, úgy látszik, céljai voltak, nem állott meg...

Pár hónappal ezelőtt a Nagyenyedhez tartozó járás és azzal kapcsolatos, eléggé forgalmas járásbíróshoz tartozó legvagyonosabb és legnépesebb községeket is elcsatolták Nagyenyedtől és Tövishez kapcsolták, amely ilyenformán külön járásbíróshoz és járási székhelyt kapott.

Ennél nagyobb csapás már nem érhetette Enyedet.

És az államcsúszás ellenére Nagyenyed hévesszállékos magyarsága mégsem vesztette el életkedvét. Gazdasági lehetőségeitől megfosztva, a maga szerény keretei között kulturális és magyar szemlésművelési alapon rendezte be az életét. Intézményei, amelyek Erdély minden városának példát statuálhatnának, mintaszervek. Egyesületeinek hatalmas és aktív létszáma egyenesen meglepő. Kisebbségi iskolái, az erdélyi magyar kisebbségi tanoktatás mintáinak intézetei. És politikai irányítói, tisztelet jár ki nekik ezért, mindenkor, önzetlen harcosai az erdélyi magyar kisebbségi eszméknek...

Nagyenyed magyarsága, bármily csapás is érje a kormányzatától, a továbbiak folyamán sem fogja elveszíteni öntudatát...

Nagyenyed magyarságának, mint ahogy eddig is volt, ezután is döntő és irányító fontossága lesz az erdélyi magyarság életében...

A nagyenyedi mintaezresületek

A nagyenyedi magyarság egyesületei között kiemelkedő szerepet viszi a Nagyenyedi Magyar Kaszinó, amely társadalmi különbségekre való tekintettel nélkül egyesíti magában a nagyenyedi öntudatos magyarság rétegeit. A régi Bethlen bástyában levő házban nagy olvasótermei, hatalmas könyvtára van. A 200 aktív tagot számláló egyesület élén dr. Jeney Elek nyugalmazott árvaszéki elnök áll és az egyesület az elmúlt évben fényes külsőségek közötti és az egész erdélyi magyar társadalom együttérzése mellett ünnepelte meg ezéves jubileumát.

A nagyenyedi magyar iparosság otthona a Magyar Iparos Önképzőkör, amely saját székházában meglepő kulturális tevékenységet fejt ki. A 800 tagot magában foglaló iparos-egyesület elnöke Ince István, alelnöke Paulini Róbert. Saját színháztermükben gyakran rendeznek a nagyenyedi iparosok műsoros előadásokat, szake előadásokat. Az egyesület 42 éve áll fenn és széleskörű aktivitása mindenképpen dicséretet érdemel.

A nagyenyedi „Diana” vadászegyesület, amelynek élén dr. Vancea ügyvéd és Datky Béla mérnök áll, 85 tagot toborzott össze táborába. A vadászegyesületnek szép vadászterületei vannak és tagjai értékes vadásztrofeumokkal megajdagodva térnek vissza kirándulásaikról.

A nagyenyedi magyarság jótékony egyesületeiről, amelyek a munkanélküliek és aggok segítése érdekében határozott akciót fejtenek ki, a következő alkalommal számolunk be.

A nagyenyedi borok

Addig, amíg a kisküküllőmegyei borok az idén, a szélsőséges időjárás következtében, rosszul sikerültek és minimális cukorkók miatt alig élvezhetők, a nagyenyedkörnyéki borok, amelyeket nemcsak az országban, hanem a határokon túl is jól ismernek, különösen Lengyelország felé, az idén is megőrizték prima kvalitásukat.

A nagyenyedkörnyéki híres Plébános, Leánya és Kővesszőllő borfajták, egyszerű zamatuknál fogva, most is kitűnően értékesíthetők és a nagyenyedvidéki szőlőtermelő gazdák, ha keveset is, de keresni fognak bőséges szőlőtermésükön.

Nagyenyedből fürdővárost akarnak csinálni

A gondolat nem rossz és az illetékeseknek fel kellene karolni. Nagyenyednek és vidékének egészséges és kitiünő levegője és klímája, már eddig is sok betegnél kitűnő eredményeket ért el. A regáthól nagyon gyakran helyeznek át tisztviselőket Nagyenyedre, hogy itt a munka mellett meggyógyulhassanak és a nagyenyedi tudóstanatórium, amely sajnos, hónapokra előre meg van telve. Nagyenyed kitűnő magaslati klímájáról tanuskodik.

A nagyenyedi polgármester és a városi tanács már hosszú idő óta érdekes tervekkel foglalkozik. A közigazgatási lejelentéktelenedést és gazdasági krízist üdvös intézkedésekkel szeretné ellensúlyozni.

A város nemrégén másfélmillió befektetéssel olyan modern strandot építtetett, amely bármely városnak díszére válhat.

na. Kibővítették a város gőzfürdőjét és a patak partján szabályozták a víziépítményeket. Most még csak a vízvezeték beépítésére és szabályozására lenne szükség.

Nagyenyedtől hat kilométerre pedig a kitűnő levegője és szép „szabad erdőben” fürdővárost szeretne kiépíteni a város. Egy villa már felépült a városi tisztviselők részére és a város az erdő eddig már parcellázott telkeit ingyen adná, ha ott építenének. Az ideális levegő, gyönyörű fenyveserdők és a kitűnő forrásvíz, ha egy tőkéstársaság venné kezébe a dolgot és nem az állam nemtörődomsége miatt sekélyesedne el, Erdély egyik legszebb és legegészségesebb fürdő városát csinálhatná Nagyenyedből és vidékéből. És ez mérhetetlen fellendülést és forgalmat jelentene a városnak. Felhívjuk reá az illetékesek figyelmét.

Nagyenyeden is mozgolódik a magyar ifjuság

Nagyenyeden, ahol a város életének irányításában nagy szerepe van a magyarságnak, a Magyar Párt keretén belül eddig is igen sok fiatal vette ki a részét a termékeny és építő munkából.

Most, hogy a marosvásárhelyi magyar-párti kongresszusnak az ifjusági szakosztályokra vonatkozó határozatát véglegesen megszervezte a központi elnöki tanács és az erre vonatkozó döntéseket már ki is küldte a vidéki tagozatoknak, a többi városokkal párhuzamosan Nagy-

enyeden is megindul az ifjuság beszerzése, amelyet Jr. Asztalos Sándor ügyvédjelölt végez.

A nagyenyedi magyar-párti tagozat, amelynek élén Fogarassy Albert, a nagy tudású nyugdíjas kollégiumi rektor, mint elnök, dr. Szabó András ügyvéd alelnök és dr. Kovács Endre ügyvéd főtitkár állnak rátermettel, megmutatták az utat a fiataloknak, a melyen haladni kell a magyarság érdekében.

Nagyenyeden nem változik a polgármester

Talán egyetlen város sincsen még Erdélyben, amelynek polgármestere olyan osztatlan szimpátiának örvendene a többségiek és kisebbségek között is, mint Nagyenyed.

E sorok írója akárhova ment felvilágosításokért, impressziókért, akár többségi, akár kisebbségi volt az illető, aki éppen információt adott, akár kereskedő, iparos, munkás, tisztviselő, vagy szabadfoglalkozású — egyforma elragadtatással, tisztelettel és hálával beszélt Nagyenyed polgármesteréről, aki — és azt hisszük ez is egyedülálló Erdélyben — hét és fél év óta áll egyhuzamban a város élén...

Különböző politikai pártok mentek, jöttek, kinevezett polgármester helyett ideig óráig interimár bizottságok is működtek Nagyenyed városi közigazgatásában, de a polgármester, akit a nagyenyedi polgárság egyhangúan tüntetett ki bizalmával, az dr. Albini Aurel maradt.

A nagyenyedi városi tanácsban egyenlő számban van képviselve a románsággal a magyarság is, a nagyenyedi városházán még igen sok érdemes régi magyar tisztviselővel találkozunk és a nagyenyedi polgármester szobájában —

azt hiszem, ez is egyedülálló — ott fityegnek a dinasztia képei mellett, az 1896-os ezeréves magyar kiállítás oklevele Nagyenyed törvényhatósági városnak.

Nagyenyed polgármestere nem hivalkodik eredményeivel. Nem dicsekszik el azzal, hogy a háboru utáni sorvasztó gazdasági krízistől és az oktan közgazdasági intézkedésektől megnyomorított Nagyenyed hóna alá nyult és tovább fejlesztette...

A nagyenyedi polgármester még a város kocsiját is szegényi használni és közmondásos szerénységére jellemző a következő kis epizód:

Dr. Albini gazdag vagyonos, zalatnai családból származik és apjának aranybányái vannak Zalatan. Évtizedes szokásos szerint a gazdag apa minden karácsonykor egy-egy darab aranyat ad fiának. Dr. Albini, a nagyenyedi polgármester már évek óta nem meri elfogadni az aranyajándékokat és nem mer azoknak árából magának házat építeni, mert attól fél, hogy a polgárság azt fogja hinni, hogy a polgármesterségből szerezte a vagyonát.

A legtöbb helyen a polgármesternek nem Zalatan, hanem a városházán van az aranybányája.

A fegyházzal nem tudnak konkurrálni az iparosok

A nagyenyedi iparosok különösen siralmas helyzetben vannak.

A nagyenyedi iparosok siralmas helyzetének egy különleges oka is van.

És ez a nagyenyedi fegyház konkurrenciája, amely ugyan most már szintén megérzi a gazdasági krízist — bármily groteszkül is hangzik — de még mindig romboló hatással van a nagyenyedi iparra.

Hogy bizonyítékokat említsünk!

A nagyenyedi fegyház igazgatósága

a fegyencekkel bérben dolgoztat földet és szőlőket. A fegyháznak modernül felszerelt lakatosműhelye, asztalossga, szövődéje és más ipari műhelye, amelyek konkurrenciamentes áron képesek termelésüket forgalomba hozni. Az élő halottak nem kérhetnek béremelést és nem sztrájkolhatnak, ha nem kapják meg a járandóságait.

A nagyenyedi ipar emiatt külön is elvérzett...

Ki a felelős érte?

Alsófehérmegyében is magyarul nem tudó tanerőket neveznek ki a kisebbségi elemi iskolákhoz

Eddig csak azt hittük, hogy a hirhadt „kultúróna” területén, a székelvöldi magyar elemi iskolákba neveznek ki előszeretettel olyan tanerőket a magyar nyelvű iskolákhoz, akik egy kukkot sem tudnak magyarul.

Tévedtünk. A nagyenyedi magyar-párti jogvédő irodához befutott panasz szerint az alsófehérmegyei elemi iskolákhoz olyan regáti tanerőt neveztek ki, aki egy szót sem beszél magyarul és elképzelhető, hogy hogy tudja magát megérteni a magyar gyermekekkel.

Az illetékes magyar-párti körök már megették a kellő tiltakozó lépéseket. Tiltakoztak a vármegyei prefektusnál, a ki szerint viszont ez az ügy nem tartozik a hatáskörébe, de intervenálni fog — kijelentése szerint — a feletteseknél.

Miért nem működik a nagyenyedi kereskedők egyesülete?

Még évekkel ezelőtt nagy lendülettel indult és szépen dolgozott a nagyenyedi kereskedők egyesülete, amely nem egy jólsikerült kongresszust rendezett. Most az egyesület teljesen inaktív és ez a leromlás nem áll arányban a nagyenyedi kereskedelem helyzetével. Mert bármilyen rosszul is megy a kereskedőknek, mindinkább szükség van az egyesületre. Hiszen sérelem van most is elég. A fűszerkereskedők például azt sérelmezik, hogy a többi üzletekkel egyenlően, nekik is este hét órákor kell zárni. Ez a rendelkezés páratlanul áll Erdélyben. És az érdekeiket nincs ki megvédeni. Ha a jelenlegi elnök inaktív és nem akar dolgozni, tessék új tisztikart választani. Van itt elég araváló kereskedő, aki vállalkozik arra, hogy irányítsa az egyesületet. Tessék választani belőlük!

A nagyenyedi tanonciskolában hitelbe tanítanak a tanárok

A nagyenyedi tanonciskola, amely a környék egyik legfontosabb és legjelentősebb ipari oktatási intézménye, súlyos válsággal küzd.

A válság oka, mint mindig, most is a közgazdasági káosz.

Az ipari törvények szerint a tanonciskolák fenntartását és karbantartását a városnak kell fedezni. Ezt Nagyenyed városa eddig meg is tette. A tanszemélyzetről viszont az államnak kell gondoskodnia, az ipari pénzbiroságokból és a betegsegélyzőpénztárakhoz befizetett kétszázalékos pótdoból.

Igy kellene lennie...

Az állam azonban nem hajlandó törődni a nagyenyedi tanoncotthonnal és az ideai iskolák élelén már meg sem nyitották volna az intézetet, ha a nagyenyedi tanoncotthon tanárai nem határozták volna el egyöntetűen, hogy ingyen tanítsanak. Ha nem is egészen ingyen, de legalábbis hitelbe. Azt remélik, hogy néhány héten belül sikerül elintézni a miniszteriumban a tanoncotthon ügyét. Mert hiszen az államnak sem lehet érdeke, hogy a nagyenyedi tanoncotthon megszűnjön.

Nagyenyedi sport

Nagyenyed legrégibb és egyben egyetlen kisebbségi sportegyesülete a Nagyenyedi Torna Kör (N. T. K.) husz éve áll fenn.

Ez a nagy idő a kisebbségi sportegyesület életében nem telt el nyomtalanul.

A nagyenyedi magyar sportegyesületnek nagy multja van, nemcsak a városban, hanem a környéken is. Az idén reorganizált egyesületnek, amely új felszerelést is kapott, mintegy 300 tagja van.

Az egyesület futball-, atlétikai- és uszószeresztályai szép eredményeket értek el, turisztikai működésén kívül az idén téli tekepályát is létesített.

Az egyesület a nagyenyedi komfortos és 800 személyes tribünös atlétikai pályán nívós kéreklversenyeket rendezett és az atlétikai- és vízipólversenyeken is szép eredményekkel szerepelt.

Ez az egyesület szakított, nagyon helyesen, a régi hagyományokkal. Nem iratkozott be a kerületi bajnoki versenyekre, mert nem bírta meg az ezzel járó költségeket, hanem a hajnokságokon kívül is, házilag, a legjobb vidéki csapatokkal mérkőzik, még pedig sikeresen.

A sportegyesület elnöke Datky Béla villamosági főmérnök-igazgató, alelnöke Szeidl János és főtitkára Fenichel Endre. A jól megválasztott tisztikar érdeme az egyesület eredményes működése.

A Brassói Magyar Dalárda

December 14-iki dalestélyére a jegyek árusítása megkezdődött Bojér Sándor kapuutcai könyvkereskedésében. Ugyanott válthatják ki jegyeiket a Dalárda pártolótagjai december 10-ig. A Dalárda szorgalmasan készül a nagy gonddal összeállított műsorra, remélve Brassó magyarságának támogatását, tekintettel a helyi arányok alacsony voltára is. Az egyesület vezetősége közli a tagokkal, hogy hétfőn, december 4-én a próbahelyiség foglaltsága miatt, a próbákat a szokott időben, a református tanácsteremben tartják.

A kisiparosokat

— ipartestületünk tagjait — értesítjük, hogy a tanoncszerződések elkészítését, úgy mint eddig is, az ipartestület mint iparhatóság végzi és a B. L. tegnapi számában, a munkakamara közleménye szerint csak a tanoncszerződések iktatása történik a munkakamaránál, amit az ipartestület hivatalból végez el. A tanoncszerződés kiadását (tanoncszerződés kiadását), valamint a segédek le- és bejelentése és más hivatali teendők — kivéve a békeltető bíróságot — szintén az ipartestület irodájában eszközölnöd.

Elhunyt városi tanácsos

Orghidan Radu kereskedő, Brassó törvényhatósági város választott tanácsosa, 47 éves korában rövid, de súlyos szenvedés után tegnap este elhunyt. Orghidan Radu Brassó román társadalmának és a nemzeti-parasztpártnak jelentős szerepet betöltő, közbecsülésben álló tagja volt, aki a város nem román lakosságának szimpátiáját is teljes mértékben kihasználta. Mint városi tanácsos és több bizottság tagja, elismerést érdemlő buzgóssággal végezte a ráosztott közhatalmi munkát. Az elhunyt városi tanácsost december 3-án, vasárnap délután 3 órakor temetik a Porond-utca 37. sz. alatti lakásáról. Brassó városa díszes koszorút helyezett elhunyt érdemes tanácsosának koporsójára.

Az Astra-konzervatórium második matinéja

A brassói Astra-zenekonzervatórium második matinéján, amit vasárnap, december 3-án délután fél tizenkettőkor tartanak meg a Hontes-aulában, alkalmat nyújt a zenekedvelőknek, hogy Beethoven műveinek három legfontosabb részét megismerjék. Az Op. 5. szonátán Haydn befolyását lehet érezni, az Op. 69. szonátában már szabadulni akar Beethoven ott a hatástól, míg az Op. 102. szonáta, amelyben a drámaiság tetőpontját éri el, teljes erejében nyilvánul meg a halhatatlan zenevezető. Közreműködnek: Prof. Aug. Moldrik (szello) és Bernfeld Imánuel (zongora).

* Meglepetés a tudományos világban. Londonból jelentik: A British Museum igazgatósága azt az izgalmas hírt közli hivatalosan, hogy a múzeum egyik feltéve őrzött és óriási áldozatok árán vásárolt híres múmiája a hétfői éjszaka folyamán nyomtalanul eltűnt. Hajnalban egy rakparti munkás jelentkezett a Scotland Yardon, akinek zavaros vallomásaiból arra lehet következtetni, hogy egy különösen díszes és hatalmas, szinte félelmetes múmia a Theatrum partján sétált a hétfői éjszaka órákban. A rendőrség a munkás zavaros vallomását tapasztalva hozza a British Museum-ban történt eltűnéssel. Szakértő véleménye szerint nagyon könnyen valószínű, hogy a British Museum-ban elhelyezett híres TOT-ANK-ES múmia, amelyet az óegyiptomi feljegyzések szerint élve balszamoztak be, most ismét feléledt. A hároméves év után. A különös híradásra s egyben az azt fedő rejtélyre a londoni rendőrség óegyiptomi osztályának kutatásai foglalkoznak csak fényt deríteni.

Külmisziói előadások

Kovács Géza, az erdélyi református egyházkerület külmisziói utazó titkára a brassói református egyházhoz érkezett és a református nagy tanácsteremben vetített képes előadásokat tart. December 13-án délután a cserkészeknek, december 13-án, vasárnap délelőtt 10 órakor a városi iskolásoknak, 11 órakor a középiskolásoknak és az iparostanuló ifjúságnak, hétfőn este 8 órakor a Nőszövetség-

nek, a Leányszövetségnek és Férfiszövetségnek, az összes IKE tagoknak, általában a református nőknek, férfiaknak ifjaknak és leányoknak. Az előadások nyilvánosak. Minden érdeklődőt szívesen látnak. Beléptidij nincs, önkéntes szeretetadományokat a külmiszió számára elfogad az utazó titkár.

A BRITISCH MUZEUM ielentfi

a mult héten páratlan tudományos csoda történt:

Ujraéledt a háromezeréves ember.

A polgármester súlyos sérelme

Különös incidens az Astra-ünnepségen

Brassó december 3

A pártpolitikai szenvedélyeket és a gyűlölködést néha még az ünnepnapok is tompítják. Legalább is erről tanuskodik az a furcsa incidens, amely december 3-án, az egyesülés napján történt és amelynek főszereplője Voicu Cornél dr. Brassó város polgármestere.

Köztudomású, hogy az Astra kulturregyesület az egyesülés ünnepén minden évben diszünnpélyt rendez az Astra mezejében. Az ilyen ünnepségekre és általában mindenféle előadásra a várost reprezentáló polgármesternek külön páholya van a térfelügyelettel és a prefektussal együtt, aki viszont az államot, illetve a kormányt képviseli.

Voicu Cornél dr. polgármester december elsején meg is jelent szabályszerint

az egyesülési ünnepen. Legnagyobb meglepetésére azonban a hátsóagoknak fenntartott páholy karfáján levő „Primaria” felirás papírral le volt ragasztva. A polgármester, aki az egész város polgárságát képviselte a nemzeti ünnepen, joggal sértve érezte magát és ezért el távozott az ünnepségről.

Az Astra kulturregyesület vezetői ijedten szaladtak a polgármester után, aki nem volt hajlandó visszatérni, anélkül, hogy maga és a város polgársága nevében elégtételt nem kap. A kulturregyesület vezetői kijelentették, hogy nekik a felirás leragasztásáról semmi tudomásuk nincs. Tény az, hogy

Strat Joan vármegyei prefektus nem volt hajlandó a polgármesterrel egy páholyba illeszkedni és ezért a prefektusnak más helyet jelöltek ki a diszünnpélyre.

Valószínű azonban, hogy a kulturregyesülettel teljesen idegen kezek követhették el ezt az udvariasságot.

A kínos incidens után Voicu Cornél dr. polgármester kijelentette munkatársainak, hogy a várost ért súlyos inzultus miatt

hivatalos átiratban kér elégtételt az Astra kulturregyesülettől és megtorlást azoktól szemben, akik eljárásukkal a várost képviselő polgármestert akarták kiebrudalni a hivatalos ünnepségről.

Értesüléseink szerint a kérdéssel a városi tanács állandó választmányára is foglalkozni fog.

Mindenesetre sajnálatos, hogy a politikai szenvedélyek annyira nem ismernek határt, hogy a románság ünnepét sem kimélték meg az ilyen incidensektől.

Megoldódott a brassói munkanélküliek segélyezési ügye

Brassó, december 3.

Több ízben megemlékeztünk arról a furcsa huzavonáról, mellyel a munkügyi felügyelőség és a munkakamara el akarták háritani maguktól a munkanélküliek segélyezés intézését. Holott a város még április hóban közölte az összes érdekelt és erre hivatott hatóságokkal, hogy a segélyezésnek a városházán való adminisztrálását nem vállalhatja.

A sok iratváltás és elvi csata után ma délelőtt ebben a körmunkreagált kérdésben végre megállapodás jött létre, mely lehetővé teszi, hogy a segélyezési akció mielőbb beindítható legyen.

Ma délelőtti a város vezetősége az érdekelt köröket értekezletre hívta egybe, hogy azon ezt a fontos kérdést megbeszéljék és a város bejelentése, hogy minden felelősséget elhárít, a mi a késedelemről származhatik. Az értekezleten Voicu Cornél dr. polgármester elnökölt. Képviseltették magukat a Kereskedelmi Ka-

mara, a Munkakamara, a Munkásbiztosító Pénztár és részt vett az értekezleten a város állandóválasztmányára. Hosszabb és kimerítő vita után az értekezlet belátta, hogy a segélyezés nem háritható a városra és a következő megoldást fogadta el.

A segélyezés ügyét az e célra létesített autonóm bizottság intézze, mely maga választja meg elnökét, lehetőleg az UGIR elnökének személyében. A város az anyagi segélyezésnek és pénzügyek intézésének eddigi mérve szerint ezentúl is a bizottság mellett áll. A Munkakamara helyiségeiben fogják a segélyakciót adminisztrálni, a segélyek kiosztására pedig külön helyiséget rendeznek be, melynek élére a segélyalap terhére a munkanélküliek közül fognak tisztviselőt alkalmazni.

Ezzel a megoldással dűlőre jutott a sokáig vajdudó kérdés és most már sürgősen megkezdheti munkáját a szabályrendelettel megalkotott segélybizottság.

és mélységben érvényesül. Változatosságukkal, nagy kifejezőerejük skálájával és alapos technikai fejlettségükkel Nagy Imre alkotásai nagy személyiség bizonyosságai.

Ennél is figyelemreméltóbb az, ahogyan a sovínizmusáról ismert Unversul november 16-iki számában Oprescu, a bukaresti Toma Stelian-múzeum igazgatója, Nagy Imre grafikai műveiről megemlékezett.

„Nagy Imre fametszetel és rézkarcai olyan darabok, amelyek előtt meg kell állanunk... Nagy fokozott mértékben van hivatva arra, hogy fehér-feketében fejezze ki magát. Művei kivételes száma, impozáns és logikus jellegük, módot adnak arra, hogy háromféle megnyilvánulásukban (rézkarc, rajz és fametszet), tökéletes és igen kedvező képet alkossunk magunknak arról az odaadó, erőteljes és tapasztalt művészről. Különösen a fametszetekben és rajzokban domborodik ki és kapja meg az embert ennek a művésznek az egyénisége, noha itt-ott északról jövő visszhangok vehetők észre. Aztán nagyszerűen ért a fametszet nyomásához, amit legtöbb kollégájánál nem ta-

pasztalunk, ért ahhoz, hogy zengő és bársonyos feketét hozzon ki, hogy ragyogtassa a papír tejfeles fehérjét, hogy enyhítse és változatossá tegye a fényhatások erejét vonalakkal, amelyek — anélkül, hogy festéknyomokat hagynának, — egyes felületeket kipréselnek, akár a japán nyomatokon. Egyetlen megjegyzésünk van csupán s ez is inkább csak mint a jövőre vonatkozó aggodalom: Nagy ne feledje el, hogy a mi latin izlésünk számára az erős és nyersség közötti választóvonal nem éppen ott van, ahol egy északi ember számára jelentkezik.”

Jellemzi még Nagy Imre bukaresti sikerét az a körülmény, hogy Brosteanu Aurél, az egyik legismertebb román kritikus, a Vremében valóságos tanulmányban ismerteti Nagy Imre életét és művészetét.

Köszönetnyilvánítás

A Brassói Református Nőszövetség hála köszönetét nyilvánítja a következő cégeknek karácsonyi kegyes adományokért: Czink és Verzar, E. Wechter, Drogéria Kammer, Brüder Graef, Weiszfeiler, I. Zander, Tellmann Vilmos és Társa R. T. Holdengraeber, Huttman és Tsa. Grünfeld Vilmosné 100 lej és ruha, Lukács Istváné 600 lej. A szegény gyermekek és nyomorban szenvedők nevében a további kegyes adakozást szeretettel kéri a Vezetőség.

Brassó sportja

A birótestület csütörtök esti ülésén a vasárnapi mérkőzésekre a következő birókat jelölte ki:

OLYMPIA-PALYA:

Délelőtt 10 órakor: Olympia kombinált — Brasovia kombinált. Barátságos. Biró Belindu.

Délután 1 órakor: Olympia—Gloria I. oszt. bajnoki. Biró Storch.

Délután 3 órakor: Ivria—Izvorul I. oszt. bajnoki. Biró Lakomcsik.

REPULÓGYARI PALYA:

Délután 1 órakor: Viktória—Astra I. oszt. bajnoki. Biró Tibád.

Délután 2 óra 45 perckor: CFR—BMTE I. oszt. bajnoki. Biró Geller.

Astra Mozdó, Brassó.

Páratlan sikerrel jut a

VALCERHÁBORU

című ragyogó slágerfilm!

Valcer, a lengő, keringő zene,
Valcer, a hő szerelem üteme,
Valcer, e dalra kering a vér,
Valcer, az ifjú szív dobban ezér!
Valcer, kis csókok eméke forr,
Valcer, mámorít úgy, mint a bor.

A Valcerháboru a vidámság háboruja.

Főszerepben:

Renate Müller,
Wini Friisch,
Bárony Rózsi,
Hörbiger Pál,

Vasárnap délelőtt nagy matiné-előadás, olcsó helyárakkal:

Jan Kiepara és Magda Schneider sláger-éneke

